

Yeniden

SEBÎLÜRREŞAD®

Kasım 2023

Ellibeş TL

1445 Rebiülahir

1094

sebilurresad.com.tr

“GAZZE’NİN ZAFERİ”

İ Ç İ N D E K İ L E R

CANAN F. ÇAVDAR • SÜMEYYE KARAASLAN • EDA TOSUN • SELMA ERDEM DURMUŞ • ZEYNEP RANA SAVAŞ • FATİH BAYHAN-
MUSTAFA EVERDİ • NURETTİN DURMAN • ŞAKİR DİCLEHAN • ALİ İBRAHİM SAVAŞ • HÜSEYİN GÜÇ • ÖMER EKİNCİ MİCİNGİRT •
ŞAHAN ÇOKER • MEHMET ALTUNTAŞ • YUNUS EMRE ALTUNTAŞ • YASİN MORTAŞ • MUZAFFER BİLSİN • HASAN AKMAN • MUHAMMED
SAMİ MERCİMEK • MURAT SERİM • MÜCAHİT DANABAŞ • ERCAN BARAN • CEVAT AKKANAT • TEVFİK EL ZEYYAT • SEZÂİ KARAKOÇ

BU SAYIDA

Batının Siyasi Çorbası: İsrail
Mustafa EVERDİ, 3

Kafka'nın "Suç ve Şüphesiz" Yaklaşımında
İsrail: Ceza Sömürgesi'nin Yeni Yorumu
Canan F. ÇAVDAR, 4

Şuur Köşesi
Yasin MORTAŞ, 5

Yahudi Sorunu
Hüseyin GÜÇ, 6

Bilen ve Bilmeyenin Yazdığı ve Konuştuğu
Gazze
Dr. Şakir DİCLEHAN, 8

Hikmet
Muzaffer BİLSİN, 10

Gazze: İnsanlığın Son Sınavı
Mehmet ALTUNTAŞ, 11

Bir Taş Daha
Şahan ÇOKER, 12

Filistin Şiirleri Antolojisi
Nurettin DURMAN, 13

Alinyazısı Saati
Sezai KARAKOÇ, 14

Holocaust
Ali İbrahim SAVAŞ, 14

İnsanlığın Vicdanı Gazze İçin Ayakta
Yunus Emre ALTUNTAŞ, 15

Biz Burada Kalacağız
Tevfik EL-ZEYYAT, 16

Filistin'e Adanmış Bir Roman
Gassan Kenefânî'nin "Güneşteki Adamlar"
Ercan BARAN, 17

Ortadoğu'nun Öksüz Evladı
Mücahit DANABAŞ, 19

İki Şiir
Ömer Ekinci MİCİNGİRT, 20

Pas
Eda TOSUN, 21

Gazze'nin Hasreti
Murat SERİM, 21

Günah Keçisi
Hasan AKMAN, 22

Üç Şiir
Selma Erdem DURMUŞ, 22

Hasbihal
Fatih BAYHAN, 23

Paralian
Muhammed Sami MERCİMEK, 23

Gazze ve Kötülük Problemi
Sümeyye KARAASLAN, 24

Kayıp Ruhun Portakal Kokusu
Zeynep Rana SAVAŞ, 24

Takdim

GAZZE'NİN ZAFERİ

Elias Canetti 1945'te şöyle yazmıştı:

"Yahudilerin çektiği kahır ve çileler bir kuruma dönüşmüştü, ama ilgili kurum tamamladı ömrünü. İnsanlar artık bunları duyup işitmek istemiyor. Yahudilerin kökünün kazanabileceğini hayretle görüp anlamışlardı; Yahudileri şimdi, kendileri de belki işin farkına varmaksızın yeni bir nedenden küçümsüyorlar. Bu savaşta gaz kullanıldı, ama yalnızca Yahudilere karşı ve Yahudilerin buna karşı ellerinden bir şey gelmedi. Eskiden onlara güç kudret kazandıran paranın da bu konuda kendilerine yardımı dokunmadı. İlk köle yapıldılar, sonra hayvan, daha sonra da haşere düzeyine indirgendiler. İndirgenme işi başarıya ulaştı; Yahudilerden çok, bunu duyup işitenlerin üzerinde daha zor silinecek izler bıraktı. Güç ve kudret yolunda atılan her adım iki ağızlı bir bıçak gibidir; her aşağılama, büyülenenlerin büyülenmekten duydukları hazı artırır ve aynı şekilde büyülenmek isteyen öbür kişilerde de aşağılama hevesini körükler. Başka ırktan insanların Yahudilere karşı ilişkilerinin çok eskilere dayanan tarihçesi, köklü bir değişikliğe uğramıştır. Yahudilerden günümüzde korkulmamaktadır artık. Dolayısıyla, ustalıkla üstesinden geldikleri ve şimdi böyle bir yola başvurmak için ortada her zamankinden daha çok neden bulunan yakınmalarını sürdürmekle, Yahudiler en büyük hatalarını işlemiş olacaklardır." (Marakeş'te Sesler, Çev: Kamuran Şipal, Cem Yay., İst., 1990, s. 125-126)

Bu yazıdan üç yıl sonra, Birleşmiş Milletler'in hazırladığı Filistin Paylaşım Planı doğrultusunda 1948'de kurulan İsrail, çok geçmeden Elias Canetti'nin üstteki satırlarına rahmet okutacak şekilde bir işgal ve terörizm devleti olarak vaziyet aldı. İsrail'in kurumsal kimli-

ği eşliğinde Yahudileri temsil etme fırsatı bulan Siyonizm,

kendilerine her türlü zulmü yapanların onları getirip bıraktığı haşere düzeyinde kalmayı tercih ettiler. İnsanlık suçları işlemeyi iş edinmiş, katliam ve soykırım haşeresi...

Oysa Yahudilere uygulanan zalimliklerden ötürü failleri temsilen sonraki kuşaklar Yahudilerden özür dilemeyi erdem saymakta gecikmemişlerdi. Örneğin, İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra Almanya Şansölyesi Adenauer, 1970'de ise Polonya ziyareti sırasında Varşova Yahudi Gettosu maktulleri için dikilen anıtın önünde Şansölye Willy Brandt zalim ataları adına Yahudilerden özür dilemişler, af beyanında bulunmuşlardı. Böylece -hangi kaygıyla olursa olsun- Yahudilere ve bütün insanlığa olumlu bir mesaj bırakmışlardı.

Gelgelelim 1948'deki Deir Yasin ve Lida katliamlarından başlayarak İsrail, Filistin topraklarında onlarca katliam gerçekleştirmişti. 1967 Kudüs, 1976 Tel El Zaatar, 1994 Hz. İbrahim Camii, 2008 ve 2014 Gazze katliamları bunlardan bazılarıdır. Bunlar ve halen devam etmekte olan Gazze katliam ve soykırımı, siyonist terör devleti İsrail'in sosyolojik temsiliyeti içindeki Yahudileri

bir kez daha ve ebediyen rezil etmeye yetmiştir.

Siyonist Yahudiler, bu tercihleriyle Elias Canetti'nin de ikazla işaret ettiği üzere, ezeli hatalarını devam ettirmeye yönlenmişler ve insanlık tarihinin en utanç verici olaylarının faili olmuşlardır. Üstelik artık günümüzün en korku duyulan haşeresi konumuna düşmüşlerdir.

Sonuç olarak Siyonistler, kendilerini vaktiyle katleden Führer'e öykünmüşler, onun rolünü üstlenerek katliam ve soykırım tarihine kaydolmuşlardır.

Gazze bu öykünmenin hesabını fena halde kesecektir.

***

İsrail son Gazze katliamlarından hemen önce farklı sosyolojik girişimlerde bulunmuştu. Bunlardan en önemlisi Türkiye ile olan ilişkilerin düzeltilmesi ve karşılıklı görüşmelerin başlamasıydı. İki ülke arasında siyasi karşılıklı gidip gelmeler başlamış, hatta Ankara'da İsrail bayrağı ile Türkiye bayrağı yan yana geçit merasimi yapılmıştı. İsrail'in 75 yıllık tercihleri bilinirken ve üstelik bu bilgiler doğrultusunda 2009'da yapılan "One minute" ikazı ortadayken Türk Dışişlerinin düştüğü durumu bir siyonist zokası yemek şeklinde açıklayabilir miyiz? Öyle ya, bu süreç devam ederken Gazze katliam ve soykırımı gerçekleşmiş, böylece bir anlamda kısa bir süreliğine de olsa Türkiye'nin müdahil olma keyfiyeti zafiyete uğratılmıştır.

***

Sebilürreşad Siyonistlerin katliamlarını lanetlerken, Yahudileşme temayüllerine de gerekli ikazları yapmaya amirdir.

Aralık sayımızda buluşmak üzere, vesselam.

Cevat AKKANAT

BAŞMUHARRİRİ: MEHMET ÂKİF ERSOY

Yıl: 8 • Sayı 87

1 Kasım 2023

Banka Hesap Bilgisi:
HALK BANKASI SAMANPAZARI B.
TÜRDAĞ
IBAN: TR54 0001 2009 4130 0010 2609 31

Yurtiçi Abone Bedeli:
12 Aylık 660 Türk Lirası
Kurumsal Abonelik
12 Aylık 900 Türk Lirası

Yurtdışı Abone Bedeli: 6 Aylık 35 Euro - 12 Aylık 65 Euro

İdare Yeri:
SEBİLÜRREŞAD YAZIHANESİ
Denizciler Caddesi, No: 3, Ulus,
Altındağ, Ankara

Basıldığı Yer:
Semih Ofset Matbaacılık
Zübeyde Hanım Mah.
1 Cadde No: 74/1
Altındağ/Ankara

Yeniden

SEBİLÜRREŞAD®

Siyasi, Dini, İlmî, Edebi ve Ahlâki Aylık Mecmua

İmtiyaz Sahibi ve Sorumlu Yazı İşleri Müdürü

Fatih Bayhan

Sebilürreşad Ceride-i İslâmiyesi ayda bir nüsha yayınlanır.
Sadece aboneline gönderilir

sebilurresad.com.tr

SEBİLÜRREŞAD GENEL MERKEZ

Denizciler Cad. No:3 Ulus/Altındağ
0 312 310 57 58 - 0 552 251 45 50

Yazı İşleri: sebilurresad.editor@gmail.com

Bilgi: sebilurresad.iletisim@gmail.com

Abone: sebilurresad.abone@gmail.com

Yayın - Dağıtım - Pazarlama:

Kapak Çizimi

TÜRDAĞ

SEBİLÜRREŞAD

BASIN YAYIN DAĞITIM Ltd. Şti.

ISSN:
1307-3796

Yayın Türü:
Yerel Sıra

TÜRDEB
(Türkiye Dergiler Birliği)
Üyesidir

BATININ SİYASİ ÇORBASI: İSRAİL

Mustafa EVERDİ

Ortadoğu kurgusu içinde İsrail, İslam'ın yenilmeye mahkûm bir medeniyet, Müslümanların çaresiz ve zayıf olduklarını tevsik etmek ve zeki ulusların yaşamak için nasıl bir dayanışmaya gireceklerini ispatlayan kurgusal bir semboldür.

Cezayir'deki Fransa zulmüne karşı aydınlar, 27 Ocak 1956'da, "Kuzey Afrika'daki Savaşın Sürdürülmesine Karşı Eylem Kurulu" La Mutualite'de, Jean-Paul Sartre'ın, Andre Mandouze'un, Aime Cesaire'in de katıldığı büyük bir toplantı düzenler. Sartre orada doğrudan bağımsızlığı ve "Cezayir halkının yanında savaşma"yı salık verir.

Jean-Paul Sartre

Buna karşılık Albert Camus bu kurula katılmayı da Fransa'yı protesto eden bildiriye imza atmayı da reddeder. Ve bir arkadaşına (Rene Char) yazdığı o mektupta buna karşılık İspanya diktatörü Franco'ya karşı seferberlik çağrısı yapar. "Şu

günlerde solun sağdan farkı yok. Büyük 93 ilkeleri uğruna oyuna getirilmeyi ve yalnız ABD'yle SSCB'nin kazandığı iğrenç bir oyuna karışmayı kabul etmiyorum. Kazanan zavallı Araplar değil kuşkusuz.

O protestoculara şu anda altına imzama atacağım tek çağrının Franco'ya karşı hemen Genel Seferberlik ilan edilmesi çağrısı olacağını söyledim".

Ona göre Arapların derdinden Franco zulmüne maruz kalan İspanyolların sorunu daha önceliklidir.

"Camus'nün romanlarında Arap karakter yoktur. Romanlarında Arapların adı sadece Araptır. Vücut bulamamış, isim alamamış soyut kişilikler. Hiç biri bir ismi hak etmemiştir. Hepsi semboliktir. Cezayir'de doğduğu ve yaşadığı halde, romanlar Cezayir'de geçtiği halde Cezayir'i mekan edinmiş bir Fransa'yı anlatır Camus! Bütün Fransızların bir adı vardır fakat hiçbir Arabın adı yoktur.

Romanlardaki mekân adları kaldırılırsa olayların Cezayir'de geçtiğini ileri sürmek imkânsızdır. Yabancı da, Veba da, Mutlu Ölüm de Cezayir'de geçer. Araplara Cezayir'de yaşayan sömürgeci nasıl bakarsa öyle yaklaşır. "Gerçek Ülkesi'ne duyduğu sevgi Fransa işga-

linde kalması şartıyladır. Halkına duyduğu sevgi Arap kaldıkları takdirde mümkündür. Özgürlüklerini istediklerinde Arapların adı haydutlara dönecektir." (Osman Özbahçe, Zarifoğlu İns'teki Yabancı)

Albert Camus kurgu adına Arapları yok saymaktadır. Cezayir'in Arap ülkesi ve Arap karakterin bir adı olduğunda romanındaki kurgu boşa düşecektir. Aynı adalet, eşitlik ve dünyanın saçma olduğuna dair kurgusu gibi.

Albert Camus

Afrika ve Ortadoğu

Afrika'ya erişmiş Joyce Cary, Aldous Huxley ve en çok da Joseph Conrad gibi edebiyatçılar, Afrika'ya dair avrupamerkezci koşullamayı başarılı edebi eserlerle sağlamışlardır. Kurgu siyasi haritalardan daha etkili bir anlayış oluşturur. Afrika ve (özellikle Ortadoğu) Avrupa yaratıcılığının muazzam kurgusu olmaya devam etmektedir. Afrika (ve Ortadoğu) bir Avrupa kurgusunun bakım masrafları için çok ağır bedeller ödemiştir ve ödemeye de devam etmektedir. (Wole Soyinka, Afrikaya Dair)

İsrail, Müslümanların ve özellikle Filistinlilerin elli yıldır kumaya çalıştıkları siyasi bir çorbadır. Ortadoğu kurgusu içinde İsrail, İslam'ın yenilmeye mahkûm bir medeniyet, Müslümanların çaresiz ve zayıf olduklarını tevsik etmek

ve zeki ulusların yaşamak için nasıl bir dayanışmaya gireceklerini ispatlayan kurgusal bir semboldür.

Edebiyat ve sanatın, düşüncenin, bilimsel ve felsefi icatların boğulduğu, bir Hegel kurgusu olan çocuk ve "geri zekâli uluslara" dayatılan despot yönetimler, Avrupa'nın kurguladığı sentetik devletler, çaresizliğin girdabında debelendikçe batı, kurgusundan emin olacak ve üstünlüğünün sürdüğüne iman edecektir.

Burada beklenmeyen ve oyunu bozan Sartre gibi aydınlarla dünyadaki sivil toplumun batıya "vicdani" hatırlatan isyan, itiraz ve gösterileridir. Batı kendi içmediği siyasi çorba'nın nasıl zehirli kimyasallar ve Yahudi oyunları içerdiğini bildiği için kurguya müdahale etmeyi düşünmüyor. Kurgusunu savunmak için İsrail'e destek veriyor.

Kurgunun haksızlıkla, adaletsizlik ve zulümle kurgulandığını bilen kurum, kişi ve uluslardan itiraz gelmektedir İsrail zulmüne. Kurgunun yetersizliği batıdan gelen itiraz, isyan ve muhalefetle anlaşılıyor.

Her kurgu bir başka başarılı kurgu ile geçersiz hale gelir. Doğunun evrensel bir kurgusu ve kendi ülkesine, halkına dair insanlığı yükselten bir çağrısı, düşüncesi cümlesi var mı? Bir ara "dünya beşten büyüktür" diye bir itiraz vardı ama kendi ülkesinde "Türkiye, birden büyük!" demeyi suç sayan ve karabasan haline getiren anlayış/zihniyet; insanlığa sunulan o bir tek mesajı önce egemen olduğu kendi ülkesinde boğmuştur.

Halkını dikkate almayan devletler, ordular, teknolojik silahlar İsrail'e zarar veremiyor. Bütün bu diktatörlere hâkimiyet sağlayan elinin altındaki güçler, kendi halkını zaptürabt altına almanın aletleridir. O silahlar hiçbir günde, kurguları bozmak için umut bağlanan "oyun"ların gücü olamamıştır.

René Char

KAFKA'NIN "SUÇ VE ŞÜPHE" YAKLAŞIMINDA İSRAİL: CEZA SÖMÜRGESİ'NİN YENİ YORUMU

Canan F. ÇAVDAR

Ceza Sömürgesi kitabında -Avrupalı büyük bir araştırmacı olarak nitelendirilen- bir gezgin, uygulanan bir ceza sistemini yakından görebilmek için bir 'işkence saati'ne gider. Burada mahkûmlar, adil olmayan bir sistemle, yani Ceza Kolonisi denilen bir makineyle 'infaz' edilmektedir.

Franz Kafka

Bir kitap neden yazılır? Bu sorunun cevaplanabilmesi çok zordur. Yazar; belki bir 'hakikat temsilcisi' olmak için; adaletsiz davranana 'adil ol' demek için, 'sonuna kadar özgürlük' diyebilmek için; sömürge (koloni) anlayışlarına 'gerçek suç budur' demek için; cezayı sömürge haline getirenleri ayıplamak için yazar... Tabii bazıları da para kazanmak için kitap yazar; günümüzde bunların örnekleri fazladır. Ancak bununla ilgilenmiyoruz, çünkü bizim konumuz; Franz Kafka'nın Ceza Sömürgesi. Kitabın yazılma amaçlarından birini şöyle özetliyor Kafka (s. 12): "*Kararlarımı şu temel ilkeye göre alırım: Suçtan asla şüphe edilmez.*"

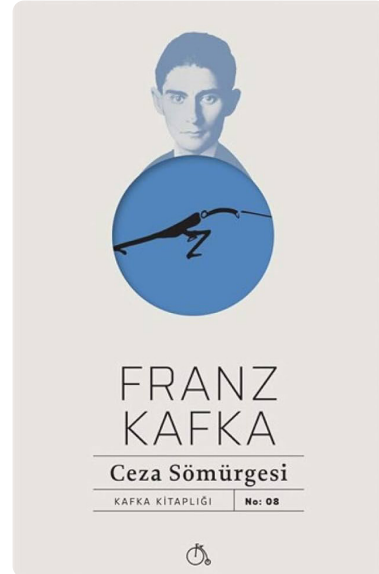
Ceza Sömürgesi kitabında -Avrupalı büyük bir araştırmacı olarak nitelendirilen- bir gezgin, uygulanan bir ceza sistemini yakından görebilmek için bir 'işkence saati'ne gider. Burada mahkûmlar, adil olmayan bir sistemle, yani Ceza Kolonisi denilen bir makineyle 'in-

faz' edilmektedir. Bir komutanın icadı olan bu aletin kontrolü, subay tarafından yapılır ve cezayı uygulayan subay, makinenin tırmıkla mahkûm üzerine yazı yazdırılma görevini üstlenir. Yapması gereken görev basittir: Makineye, mahkûmun vücuduna ne yazılacaksa o komutu girmeli ve onu çalıştırmalıdır. Adalet temsilcisi gezginimiz, yani Franz Kafka, makinenin nasıl çalıştığını en başta tam anlayamaz. Ama tırmıklar, mahkûmun vücuduna bir yazı yazmak için ortalığı kan gölüne çevirince; gezgin de şaşkınlığını gizleyemez. Ben de gezginin şaşkınlığına hayret ederek kitaptan bazı olgulara değineceğim. Kitabı İsrail'in Ceza Kolonisi anlayışıyla yorumlayacağım. Yanımızdaki gezginin yine Kafka olduğunu hayal edeceğiz. Gezginimizin bu ceza sistemine katlanamadığı ülke; bu kitaba göre, İsrail olacak. 'Bir suçlu olmamasına rağmen suçlu gibi gösterilen mahkûm,' Gazze halkı; yani bütün Filistin ruhudur.

İsrail'in Ceza Kolonisi Makinesinin İzleyicileri: Batı Medeniyeti

Makinenin en önemli özelliklerinden biri, camla kaplanmış olmasıdır. 'İnsanlar bu işkenceyi izleyebilsinler' diyerek işlemler kolaylaştırılıyor. İşkence saatini kaçırmamaları için belirli bir saatte/yerde infazlar gerçekleştiriliyor. Makinenin tırmıkları ise bir hüküm görevi görüyor ve kitapta bu konu şöyle açıklanıyor (s. 10): "*Hükümün asıl hayata geçirecek olan tırmıktır.*" Yahudilerin hüküm anlayışı ve yaşam şekilleri, özünde ırkçı bir yaklaşıma sahiptir. Diğer milletleri ve insanları ezmeyi ise bir kurtuluş çaresi olarak görürler. Ayrıca Yahudilerin yaklaşımında Batılı ülkelerin etkisi de fazladır: İsrail'in 'savaş -ya-

da kendi ideolojilerine göre yaşam-tavır' açısından aralarında iş birliği de vardır. Bununla ilgili nedenlere bakmak istediğimizde Karakoç'un şu yorumu manidardır (s. 167):

"*Yahudilik, Hristiyanlık ve İslam'ı öteki ırkların Yahudi ırkına eşitliğini, insanlar arasında birinin diğerini ezmemesi ve sömürmemesi gerektiği gerçeklerini reddetmekle insanlığın geleceği için en ufak bir kurtuluş vadedmediği gibi belki de bu kurtuluşun en büyük engeli olarak insanlığın karşısına çıkıyor. Gerçekten bugün dünya ekonomisine hâkim olan Yahudilik, gerek inanç hayatını, gerek dünya ve ahlak düzenini, gerek düşünce ve bilim hayatını kendi çıkarlarına göre ayarlamakta ve soysuzlaştırmaktadır. Dünya basını Yahudilerin ellerindedir.*"

Temelde bu açıklama, Yahudilerin bütün milletleri ezme ideolojisini benimsediğini gösteriyor. Ancak dünyayı yöneten politika/çıkarcı çatışması, 'birbirini seviyor-muş gibi,' görünen devletlerin el-

sıkışmasıyla yönetiliyor. Batı'nın işte bu Ceza Kolonisi makinesini izlerken şunu söylediğini hayal edebiliyoruz: 'İyi ki bu tırmık/hüküm, camdan yapılmış!'

Ceza Kolonisi Makinesinde Sessiz Çıtlık: Keçe İmgesi ile Vicdansız İnsanlık İlişkisi

Kötü niyetli insanların yine hoşuna giden bir başka özellik bu makinede bulunuyor. İşkence sırasında mahkûmun ağzına keçe koyuluyor ve böylece işkence sırasında kişinin ses çıkarması önleniyor. Kitapta geçen bu özelliği şöyle aktarıyor (s. 23): "*Günümüzde alet, mahkûmdan şiddetli inilti-ler çıkaramıyor, hepsi keçe tıkaç içinde boğulup kalıyor.*" Bu keçe, İsrail'in yürüttüğü savaş ideolojisi/politikası bağlamında iki ayrı anlama geliyor. Birincisi; savaşta işkencelere maruz kalan insanların seslerini duyuramaması için iletişim engelleri getiriliyor. Keçe ile iletişim arasındaki ilişki, en çok da bu keçenin ikinci anlamı olan Batı yaklaşımını karşımıza çıkarıyor: Sadece izlemekle meşguller! An-

cak Kafka, bu izleyicilerin bir şey demesini bekliyor ve kitapta vur-
guluyor (s. 25-26):

“Bütün ülkelerdeki yasal süreç-
lerin denetlenmesiyle görevli Av-
rupalı büyük bir araştırmacı, eski
usul yargılama sistemimizin insan-
lık dışı olduğunu söyledi. Böylesi
bir kişinin kararından sonra bu
yargı sürecini devam ettirmek be-
nim için tabii ki mümkün değil.”

Kafka'nın bir gezgin olarak
kitaptaki devlet yöneticisinden
beklediği bu söz, bizim şu an Ba-
tı'dan beklediğimiz -yaptırımlarla
desteklenecek- sözdür. Ancak ne
yapabilirler? Dünyada birçok yer-
de farklı farklı, ama aynı işi gören
keçe bulunuyor. Hatta subay, keçe
hakkında şu bilgiyi veriyor (s. 21):
“Yüzden fazla mahkûmun ölürken
emip ısırdığı keçeyi insan nasıl tik-
sinmeden ağzına alır?”

**404 Not Found Kodu: Ceza
Kolonisi “Adil ol!” Yazamıyor**

Ceza Sömürgesi'nde subayın
bu koloni anlayışını sürdürmesi-
nin ve mahkûmları cezalandırırken
insanlıktan çıkmış davranışının
nedeni, sadece şu kavrama olan aş-
kıncıdan kaynaklanıyor (s. 32): “Adil
ol!” Subay, böylece adalet dağıttı-
ğını sanıyor. Hatta bu sözü, cüzda-
nında, yıpranmış ve okunamayacak
hale gelmiş kâğıtta saklıyor. Bu
subayın adalet anlayışı ile İsrail'in
kendini haklı göstermek için sal-
dırı düzenlemesi arasındaki ilişki,
işte bu sözdür: “Adil ol!” Hatta
kitabın devamında subay, mahkû-
mu, gezginin isteği üzerine serbest

bırakıyor ve bu kez Ceza Kolonisi
makinesinin altına kendisi yatıyor.
Bu yazıyı üzerine kazıtmak için
makineyi çalıştırma talimatı veri-
yor. Ama makine, sözü yazamıyor.
Hatta makinenin tırmıkları, suba-
yın vücudunu parçalayıp ortalığı
kan gölüne çeviriyor.

Bize göre subay, adaletin ne
anlama geldiğini bilmiyor, ama
makine, adaleti çok iyi öğretiyor.
Benim de hayalimin en muhteşem
makinesinden beklediğim, istedi-
ğim şekilde çalışması için geliştirip
ona komut verdiğim zaman, doğ-
ru şekilde işini yapmasıdır. Ceza
Kolonisi'nin durumu ise belki de
şuna benziyor: İnternet sayfalarını
tariyor, ağlayan, türlü işkencele-
re maruz kalan insanlarla birlikte
adaletin ne olduğunu yorumluyor,
anlıyor ve karar vererek uyguluyor.
Adaleti savunan bütün web sayfala-
rında veya kararlarda, ‘404 not
found,’ kodunu ne kadar az görür-
se, o kadar çok adaletli davranıyor.
Dolayısıyla Ceza Kolonisi makine-
si, ‘vidansız adalet sistemi artık
son bulsun!’ diyebilecek uygun
sistem örneğini oluşturmak için, bu
standart adalet koduyla çalışıyor.
Franz Kafka, orada subayı parça-
layan makineye sevinen mahkûmu
izliyor, hatta görevli bir askerin de
bu sevince ortak oluşuna bakıyor.
Belki şu haklı sözü içinden söylü-
yor: Tarihin adaleti budur, insanı
adaletine göre sıralar!

**Ceza Sömürgesi'nde Özgürlük
Anlayışı: Banyoda Balık Avlayan
Deli**

Gezginin kitapta en çok şaşır-
dığı konulardan diğeri, mahkûmun
suçunu bilmeden yargılanmasıdır.
Bu durumda da suçsuz olma ihtim-
ali karşımıza çıkıyor. Kafka'nın
Dava kitabında da böyle bir duru-
ma maruz kalan bir kahraman var-
dır: Joseph K. Bir gün ansızın suç-
lanıyor, ama ne için suçlandığını
bilmiyor. Duruşmaya çıkıyor, suç-
lanıyor ama bunun nedeni bir tür-
lü söylenmiyor. Çünkü söylenirse
eğer kendini savunmak isteyecek,
kendini savunmaması için, suçu bir
tür türlü açıklanmıyor. Sonra Joseph K.
şöyle bir çıkarım yapıyor (s. 117):
“Herhalde bunlar, yasa kitapları
ve insanın yalnız suçsuz yere değil,
fakat aynı zamanda hiçbir şey bil-
meksizin hüküm giymesi de bu yar-
gılama türünün özelliklerinden.”
Ceza Sömürgesi'nde de mahkûm,
neyden kaynaklı hüküm giydiğini
bilmiyor. Bir insanın kendini sav-
unma özgürlüğünün elinden alın-
masının en sert şekli belki bu olabi-
lir. Albert Camus, Kafka'nın ‘umut
ve uyumsuz’ düşüncesine dayana-
rak yapıtlarını incelerken ‘balık ve
deli’ ilişkisine değinir. Tedavi etme
metotlarıyla kendine güvenen bir
doktor, banyoda balık yakalamaya
çalışan akıl hastasıyla sohbet eder
(s. 118): “Doktor, ‘Ya balık oltaya
gelirse?’ diye sorunca, hırçın bir
yanıtla karşılaşılıyor: ‘Hadi oradan,
aptal, burası küvet!’”

Banyoda balık avlayan bir de-
linin hali ile Kafka'nın yazıları
arasında ilişki kuran Camus, ya-
zarın işkence çektiğini söylüyor.

Bu konu için hak verebiliriz; Ceza
Sömürgesi de özgürlükten mahrum
kalan bir düşünce ve yargılama
sistemiyle, ‘işkence saati’ olarak
adlandırabileceğimiz bir olaydır.
Kitapta, subayın mahkûmu ser-
best bırakırken söylediği “artık
özgürsün,” ifadesi, günümüzde
görülemeden özgürlüğün sessiz bir
çılgılığıdır. Ama Miodrag Bulatovic,
özgürlüğü nerede bulabileceğimi-
zi söylüyor (s. 91): “İp her zaman
birinin boynundadır. Özgürlük yal-
nız kitaplarda.” Bundan da kötüsü,
bizler, günümüzün adaletsiz ve
vidansız yaklaşımlarıyla banyo-
da balık yakalamaya çalışıyor ve
özgürlüğü kazanacağımıza inanı-
yoruz. Son günlerin savaş özeti de
işte budur.

KAYNAKLAR:

Bulatovic, Miodrag. (1970).
“Godot Geldi”, Çev. Sevgi Sabun-
cu, Ankara: Bilgi Yayınevi.

Camus, Albert. (1985). “Le
Mythe de Sisyphe”, Paris: Galli-
mard Éditions.

Kafka, Franz. (2016). “Dava”,
Çev. Ahmet Cemal, İstanbul: Can
Yayıncılık.

Kafka, Franz. (2020). “Ceza
Sömürgesi”, Çev. Yeşim Pirpir
Avan, İstanbul: Kırmızı Kedi Ya-
yınevi.

Karakoç, Sezai. (2022). “Ru-
hun Dirilişi”, İstanbul: Diriliş Ya-
yıncılık.

ŞUUR KÖŞESİ

Filistin'e

evet

bir şuur köşesi bulalım/çağıralım herkesi

yürüyelim bir taş tazyikiyle

Gazze sokaklarında göğü sobelesin çocuklar

vınlasın dişimle diş

kanımla ateş

ve anneler

evet öyle yakalım yahudi'nin soğuk ateşini

gök sağdıka dudaklara

Havva'dan kalan Habil notlarıyla

elinde

kalbin intifadası bilince yaslanıp çoğalsın

güneş taşıyanların

herkes koşup gelsin yanıma

bir de Kudüs kandili vardır kalbinde

çatlatmak için şeytanı anlından

haydi buyurun

kanımızı üst üste koyup taşıyalım Filistin'e

Yasin MORTAŞ

YAHUDİ SORUNU

Hüseyin GÜÇ

Müslümanlığın özünü; idealde, Kuran'da ya da sünnette değil de pratikte aradığımızda; Müslümanların inanç, düşünce ve tutumlarının; tanrısı para, dini tüccarlık olan Yahudilerinkinden farklı olmadığını görmekteyiz. Müslümanların özgürleşmesi, Müslümanların Yahudi tarzı düşünce ve pratiklerden özgürleşmesiyle olacaktır.

“Yahudi Sorunu” 18. Yüzyılın ortalarından bu yana Batı dünyasında tanımlanmış ve işlenmiş bir sorun olarak literatürde yerini almıştır. Bir insan topluluğunun doğrudan doğruya sorun biçiminde tanımlanması özel bir durumdur. Çünkü belli bir ırktan veya millettten olan kişilerin, belli bir inanç veya düşünce sisteminin bağlılarının veya belli bir dinin mensuplarının sorun olarak tanımlanması sıradan olamaz. Bu durum insan grupları arasındaki rekabet, husumet, savaş, egemenlik kurma ya da boyunduruk altında kalmayla da açıklanamaz. Bunların çok ötesinde doğrudan doğruya sorun olmak veya sorun olarak tanımlanmak özgün bir durumdur.

Yahudi Sorunu'nun çözümü noktasında çeşitli düşünürler kendilerince çeşitli çözümler getirmiştir. Burada Yahudilerin uyumsuz görülmesi nedeniyle özel oluşturulmuş alanlar biçimindeki getto-

larda yaşamalarından kendilerine ait kılınmış yerde -Madagaskar'da, Uganda'da veya Filistin'de hatta bazı kurgu yapıtlarda olduğu gibi Ay'da- toplanıp orada yaşamalarına kadar farklı düşünceler dile getirilmiştir. Bu nedenle güncel olayların yansıması ve sonucu “Filistin Sorunu” olarak gündemimizde duran sorunun temelini tarihsel değişim ve gelişmelerin çerçevesinde anlamak gerekmektedir. “Filistin Sorunu, Orta Doğu Sorunu, Suriye Sorunu” gibi türevleriyle birlikte söz konusu sorunlar yumağının kaynaklarından en önemlisi Yahudi Sorunu'dur.

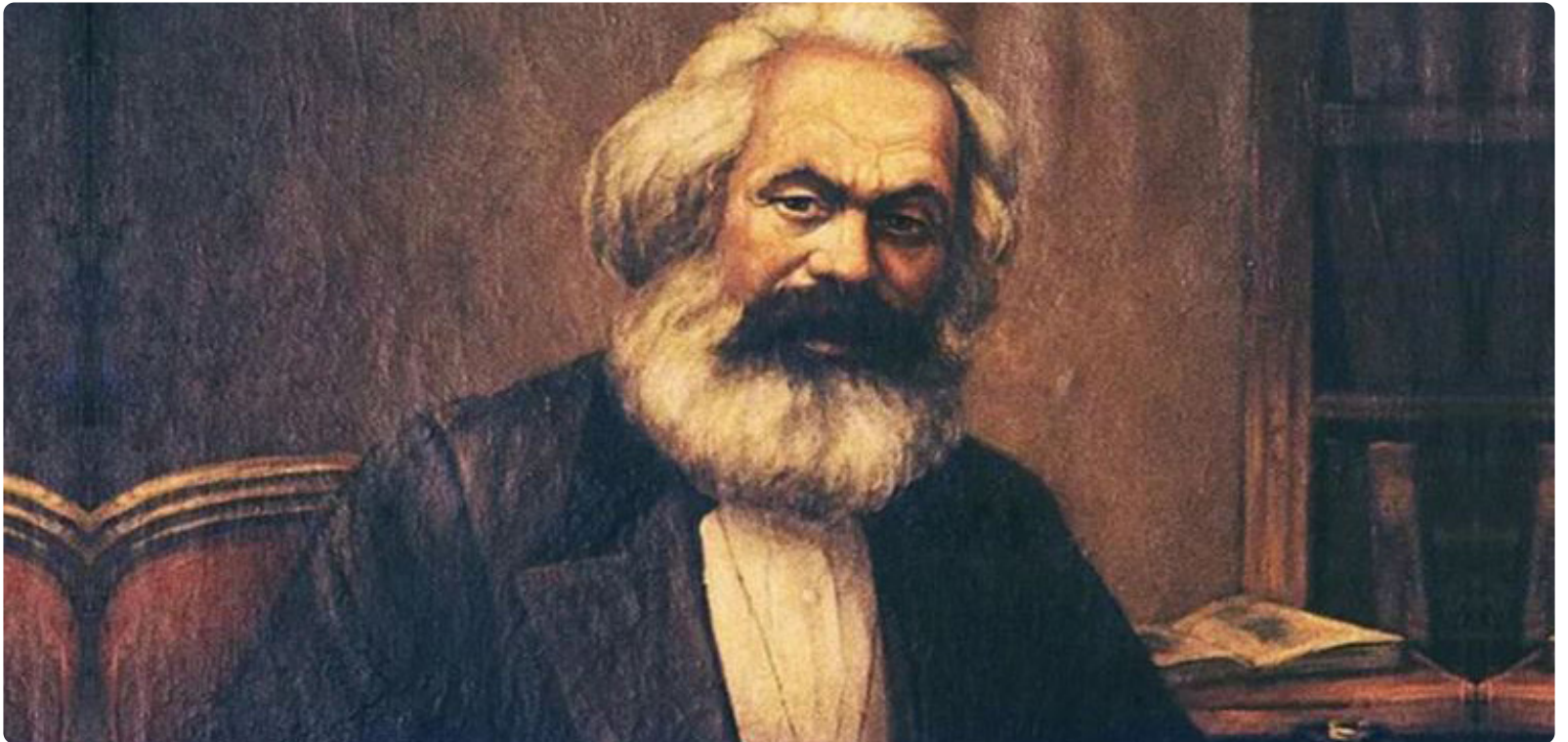
Yahudi Sorunu'na çözüm önerenlerin bir kısmı, Yahudiliğin yorumunun değiştirilmesiyle sorunun çözüleceğini iddia etmiştir. Bu nedenle -Yahudi Sorunu'na içlerinde Yahudilerin de bulunduğu- çözüm arayanların önerilerinden biri sekülerleşmedir. Öneri sahiplerinin iddiasına göre, sekülerleşme sayesinde

de ortaya çıkan laik uygulamalarla Yahudi Sorunu kendiliğinden çözülecektir. Bazı düşünürler ise Yahudi Sorunu'nun çözümünün Yahudilerin Yahudilikten vazgeçmesiyle mümkün olacağını söylemişlerdir. Hatta Yahudi Sorunu'nun eski bir algılama ve tanımlama olduğunu bilmeden, en son gayriinsani yaklaşımlarıyla Nazilerin “Yahudi Sorunu İçin Nihai Çözüm” yaklaşımını anlamak mümkün olmayacaktır.

Marx'ın Yaklaşımı

Marx'ın Yahudi Sorunu adlı çalışması da doğrudan doğruya bir kabulden hareket etmektedir. Kendisi de Yahudi kökenli olan Marx, Yahudi Sorunu diye bir sorunu daha en başta kabul etmekte ve bu soruna çözüm önermektedir. Marx'a göre Yahudi Sorunu'na çözüm, doğrudan Yahudilikten kurtulmak ve Yahudiliği terk etmektir. Yahudi Sorunu adlı makalesini de

Bruno Bauer tarafından yazılan Yahudi Sorunu (1843) adlı kitabı eleştirmek için kaleme almıştır. Bauer, siyasal alandan dinin çıkarılması ve Yahudilerin dinî bilinçlerinden vazgeçmeleri sonucunda ortaya çıkacak sekülerleşmenin Yahudi sorununu çözeceğini düşünüyordu. Ona göre dinî talepler “İnsan Hakları” fikriyle bağdaşmıyordu. Siyasi özgürleşme ancak sekülerleşmeyle mümkündü. Marx ise bu görüşe şiddetle saldırmış, dillendirilen çözüm önerisinin yanlış olduğunu iddia etmiştir. Marx'a göre “seküler devlet” dine karşı değildi, aksine varlığını kabul ediyordu. Çünkü siyasal alanda dinin ya da mülkiyetin kaldırılması, toplumsal alanda dinin ya da mülkiyetin ortadan kaldırılması anlamına gelmiyordu. Karl Marx, sadece dinlerden değil tüm ekonomik ve politik bağlardan da özgürleşmenin zorunluluğuna inanıyordu. Bu inancına rağmen özellikle Yahudileri veya

Karl Marx

Yahudiliği sorun olarak görmesi ilginçtir. Anlaşıyor ki Avrupalı bir düşünür ve eylemci olarak Marx, tanımlanmış ve literatüre yerleşmiş biçimiyle Yahudi Sorunu'nu ele almıştır. Âdeta Avrupalılara ve dünyaya Yahudi Sorunu'na karşı "Benim çözümüm en iyi çözümdür." gibi vurgulu bir anlatım seçmiştir. Marx, bu yaklaşımıyla özel ilgiyi hak etmektedir. Bizim gayemiz ise güncel ağırlığıyla muhatap olduğumuz resmî Yahudi devletinin Filistinlilere yönelik soykırıma varan emsalsiz zulmünün köklerini işaret etmek ve Marx'ın Yahudilere yönelik tespitlerine dikkat çekmektir.

Yahudi Sorunu adlı kitapta Marx'ın bu kitabı yazma gerekçesi şöyle açıklanmaktadır: "Bu makale, bu konudaki çalışmalarında Yahudilerin özgürleşmesi sorununu, Yahudilikten özgürleşmelerine indirgeyen, genç Hegelci Bruno Bauer'e yanıt olarak yazıldı. Bir idealist olarak Bauer, ulusal çelişkileri kaldırmanın belirleyici aracı olarak dinsel ön yargıların üstesinden gelinmesini görüyordu. Onunla bu konudaki polemikler, Marx'a, yalnızca Yahudilerin değil tüm insanlığın ekonomik, politik ve dinsel bağlardan özgürleşmesi sorununu, Materyalist açıdan ele alma olanağını sağladı." (Marx 1997, 53)

Marx, Batı'daki özellikle Fransa ve ardından Kuzey Amerika'da ortaya çıkan gelişmelerle insanın özgürleşmesini gerçek bir özgürleşme olarak kabul etmemektedir. Marx'a göre var olan özgürleşme mülkiyetten özgürleşme değil daha çok mülk edinme özgürleşmesidir. Marx, Yahudi'nin teori dünyasına, Talmud'a veya Tevrat'a değil de pratiğine bakarak Yahudiliği çözümlenebileceğimizi söylemektedir. Bu bağlamda Marx'ın iddiasına göre Yahudi gündelik hayatta pratik Hristiyan, Hristiyan da pratik Yahudi'dir: "Yahudi'nin, Hristiyan'ın ve genel olarak dinsel insanın politik özgürleşmesi, devletin Yahudilikten, Hristiyanlıktan ve genel olarak dinden özgürleşmesidir. Devlet, dinden, devlet olarak kendi biçiminde, kendi özüne uygun tarzda, devlet dininden özgürleşerek özgürleşebilir. Bu, devletin devlet olarak hiçbir dini tanınamaması ama her şeyden önce kendini devlet olarak tanıması demektir. Dinden politik özgürleşme; sonlandırılmış, çelişkisiz bir dinsel özgürleşme değildir çünkü politik özgürleşme; insani özgürleşmenin sonlandırılmış, çelişkisiz bir biçimi değildir. Politik özgürleşmenin sınırı, insan bir kısıtlamadan gerçekten kurtul-

mamışken devletin o kısıtlamadan kurtulabilmesi, insan özgür bir insan olamamışken devletin özgür devlet olabilmesi noktasında beliriyor." (Marx 1997, 16)

Yahudi'yi Anlamak

Marx, Yahudi'yi ve Yahudiliği anlamının en iyi yolunun pratik hayattaki yansımaları değerlendirmek olduğunu söylemektedir: "Yahudi'nin gizini onun dininde değil, dininin gizini gerçek Yahudi'de arayalım. Nedir Yahudiliğin dünyasal temeli? Pratik gereksinim, özel çıkar. Nedir Yahudi'nin bu dünyalık dini? Bezirgânlık. Bu dünyalık tanrısı? Para. Pekâlâ! Bezirgânlıktan ve paradan, bunun sonucu olarak pratik, gerçek Yahudilikten özgürleşme, zamanımızın öz özgürleşmesi olabilirdi. Bezirgânlığın ön koşullarını ve öyleyse bezirgânlık olanağını ortadan kaldıran bir toplum örgütlenmesi, Yahudi'yi olanaksızlaştırmış demektir. Yahudi'nin dinsel bilinci, ince bir sis gibi, toplumun gerçek yaşamsal atmosferinde dağılıp çözümlenip gidebilecektir. Diğer taraftan, Yahudi bu pratik özünü boş görür ve ortadan kaldırılışı için çalışırsa, kendini şimdiye kadarki gelişiminden kurtarmış, genel olarak insani özgürleşme için çalışmış ve öfkelerini insani öz yabancılaşmanın en yüksek pratik ifadesine yöneltmiş olur... Yahudi'nin özgürleşmesi, son tahlilde insanlığın Yahudilikten özgürleşmesidir. Yahudi kendini zaten özgürleştirmişti ama Yahudi tarzında." (Marx 1997, 45)

Marx, Yahudiliğin dayanakları konusunda da şunları söylemektedir: "Yahudi dininin dayanağı, esas olarak nedir? Pratik gereksinim, egoizm. Bu yüzden Yahudi'nin tektanrıcılığı (tevhid), gerçekte pek çok gereksinimin çoktanrıcılığıdır (şirk), kenefi bile tanrısız yasanın konusu yapan bir çoktanrıcılıktır. Pratik gereksinim, egoizm, sivil toplumun ilkesidir ve sivil toplum politik devleti tamamen doğurur doğurmaz, bu saf biçiminde görünür. Pratik gereksinimin ve özel çıkarların tanrısı paradır. Para, İsrail'in kıskanç tanrısıdır, önünde başka hiçbir tanrı varlığını sürdüremez. Para insanın tüm tanrılarını aşağılar ve onları metalara çevirir." (Marx 1997, 48) Marx, Yahudi'yi ve Yahudiliği anlamının yolunun pratikleri incelemek olduğunu ısrarla vurgulamaktadır: "Eksiksiz pratikte, Hristiyan'ın göksel saadet egoizmi, zorunlu olarak, Yahudi'nin maddi egoizmine, gereksinim yersel gereksinime, öznelcilik

de özel çıkarlara dönüşür Yahudi'nin direngenliğini, diniyle değil ama tersine, dininin insani temeliyle -pratik gereksinimle, egoizme- açıklıyoruz." (Marx 1997, 52)

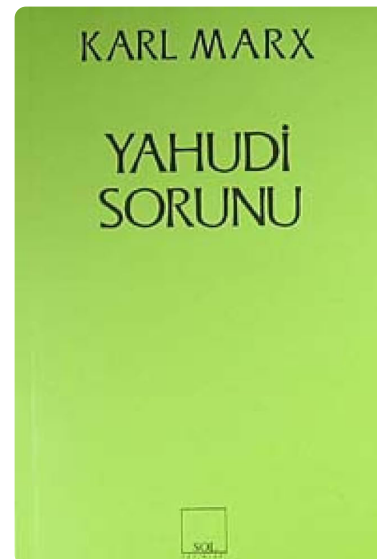
Yahudi Ve Hristiyan Pratikleri

Yahudi Sorunu adlı kitapta Marx, Yahudilerin güncel hayattaki yaklaşım ve tutumlarına dair çok keskin ve net saptamalar yapmıştır. Marx, Yahudi sorununu Yahudilerin Yahudi kalarak çözemeyeceğini iddia etmektedir. Marx, aynı iddiayı Hristiyanlık için de ileri sürmektedir. Çünkü Yahudi uygulamalarında belirlediği hususlar Hristiyanlıkta da görülmektedir: "Hristiyanlık Yahudilikten çıkmadır ve yeniden onda çözülmüştür. Hristiyan baştan beri teorize eden Yahudi'yd; Yahudi, bu yüzden pratik Hristiyan'dır ve pratik Hristiyan da yeniden Yahudi olmuştur. Hristiyanlık gerçek Yahudiliğe yalnızca görünüşte üstün gelmiştir. Pratik gereksinimin kabalığını, onu mavi göklere çıkarmanın dışında bertaraf edemeyecek kadar asildi, tinseldi. Hristiyanlık Yahudiliğin yüce fikri, Yahudilik Hristiyanlığın kaba pratik uygulamasıdır." (Marx 1997, 51) Marx, Müslümanlardan bahsetmese bile muhtemelen İslam için aynı iddiayı tekrarlayacaktı. Çünkü onun iddiası, tüm mülkiyet oluşacak sosyal yapının ekonomik ve toplumsal alanı özgürleştireceği, dinsel inançlardan kopmakla da düşünsel özgürlüğün sağlanacağıdır. Bu nedenle onun genellemeciliğine değil de Yahudilerin pratiğine dair yaptığı somut belirlemelerin özgünlüğüne bakmamız gerekmektedir.

Müslüman Pratikleri

Marx, Yahudi Sorunu adlı kitabında son söz olarak "Yahudi'nin toplumsal özgürleşmesi, toplumun Yahudilikten özgürleşmesidir." (Marx 1997, 52) demektedir. Yahudi Sorunu adlı kitapta Marx'ın ek-sik bıraktığı bir alan olarak Müslümanların pratiğine bakmak ise bize düşmektedir. Bunun için de önce Marx'ın şu tespitlerini de tekrar hatırlamak gerekmektedir. "O hâlde günümüz Yahudi'sinin özünü yalnızca Pentateuch'ta (Tevrat'ta) ya da Talmud'da değil, bugünkü toplumda da buluyoruz, üstelik soyut değil, en üst düzeyde ampirik bir öz olarak." (Marx 1997, 52) Bu yöntemle bakıp Müslümanlığın özünü; idealde, Kuran'da ya da sünnet-te değil de pratikte aradığımızda; Müslümanların inanç, düşünce ve tutumlarının; tanrısı para, dini tüccarlık olan Yahudilerinkinden farklı olmadığını görmekteyiz. Hâlbuki Müslümanların pratiği, namazın her rekâtında okunan Fatıha sure-siyle belirtilen sıratı müstakim olmalıydı. Çünkü "Bizi doğru yola, kendilerine nimet verdiklerinin yoluna ilet; gazaba uğrayanlarınkine ve sapıklarınkine değil." ayetlerini yorumlayan müfessirler, sapmış-ların Hristiyanlar, gazaba uğrayanların ise Yahudiler olduğunu söylemektedir. Müfessirlere göre Hristiyanlar uhrevi ve mistik olana aşırı yönelişleri, Yahudiler ise dünyevi ve maddi olana düşkünlükleriyle Rabbimizin rızasından uzaklaşmışlardır. Bunlar arasında dengeli ve dosdoğru yolu seçmesi gereken Müslümanların mevcut hâli ise ortadadır. Her rekâtta bu sözü Rablerine veren Müslüman-ların hâlini/pratiğini ise evde, sokaklarda, ticarethanelerde, resmî veya sivil kurumlarda; ekrana veya sözlü ya da yazılı basına yansıyan-larda görmek mümkündür. Mevcut şartlar çerçevesinde ve olayların gölgesinde ise nihai söz olarak hem bir tespit hem de mükellefiyet bağlamında -Marx'tan ilhamla- son söz olarak şunu söylemek mecburidir: "Müslümanların özgürleşmesi, Müslümanların Yahudi tarzı düşünce ve pratiklerden özgürleşme-siyle olacaktır."

Karl Marx, Yahudi Sorunu, Sol Yayınları, Ankara 1997.

BİLEN VE BİLMİYENİN YAZDIĞI VE KONUŞTUĞU GAZZE

Dr. Şakir DİCLEHAN

İsrail devletinin görünüş ve iddiaları ne olursa olsun, aslında Avrupalıların Ortadoğu'yu istila edebilmek ve elde tutabilmek için, içinden gönderdiği bir takım kişilere askeri ve siyasi bir karar-gâh kurdurduğu kuşkusuzdur.

Batı dünyasının, yüz yıl sonraki haritanın hesap ve güç dengelerinin azabını şimdiden yaşamakta olduğu görülüyor. Bizse, yani Ortadoğulularsa, daha yüz yıl önceki kan kıyametin muhasebesini dahi yapmış değiliz ya da yapamıyoruz. Ne Asya'daki, ne Afrika'daki, hatta ne Avrupa'daki gelişmelerden de haberdar değiliz.

Görmek gerekir ki, İsrail, Ortadoğu'da bir bakıma küçük bir Avrupa'dır. İsrail Devleti, Avrupalı, Amerikalı, Asyalı ve Afrikalı insanlardan bir araya gelip kurdukları yeni bir devlettir. Fransa'da, İngiltere'de, Almanya'da, Güney Afrika'da ve İstanbul'da doğmuş, oraların ekonomik, kültürel, hatta politik hayatına karışmış bir takım insanların, ırk değişikliği ve iki bin yıl önceki yurt hayali iddiasıyla Filistin'e gidip orada bir devlet oluşturmuşlardır.

Aslında bu devleti, bir topluluğun, bir kitlenin, doğal gelişmesini tamamlama tamamlama vardığı normal ve doğal bir sonuç kabul etmeye imkân yoktur.

İsrail devletinin görünüş ve iddiaları ne olursa olsun, aslında Avrupalıların Ortadoğu'yu istila edebilmek ve elde tutabilmek için, içinden gönderdiği bir takım kişilere

askeri ve siyasi bir karargâh kurdurduğu kuşkusuzdur.

Avrupa, böylece bir taşla iki kuş birden vurmuştur. Hem, içinden, ekonomik bakımdan memleketi sömürebilecek bir ırkı yavaş yavaş çıkarmış olmakta, hem de tutunamayıp kovduğu Ortadoğu'ya, İsrail paravanası arkasında tekrar yerleşmeyi hedef ve amaç olarak seçmiştir. Onun için bütün gücüyle gizli veya açık İsrail'i desteklemektedir. Aslına bakılırsa, İsrail küçük bir Amerika'dır.

Bugün Gazze'de cereyan eden savaşın temelini, 1979 yılında Amerika Birleşik Devletleri tarafından işgal edilen Afganistan'a kadar götürmek mümkündür.

İngiltere'nin de desteğini alarak işgal ettiği Afganistan'ı bir basamak olarak kullanacağı belliydi Amerika Birleşik Devletlerinin... O dönemlerde büyük bir öngörü ile durumu sezen ve fark eden Sezai Karakoç duygu ve düşüncelerini şiir kalıplarına dökerek Ortadoğu halklarına şöyle sesleniyordu: "Bırak ben ağlayayım/Eski pazarında satılan Afganistan'a/Açlık-tan milyonları kırılan Afrika'ya/Filipinler'e/Habeşistan'a Eritre'ye Filistin'e/Esaret prangasıyla kıvranan/Kafkaslar, Azerbaycan, Tür-

kistan'a/Bütün milletlere, ülkelere/İrmaklar gibi ben ağlayayım."

Son yirmi yıldır açık bir cezaevine dönüştürülmüş bir şehirde köşeye sıkıştırılmış Filistin halkı, savaş bahanesiyle sistematik bir şekilde katlediliyor. Fakat bu fitnenin ateşini tutuşturan devlet ya da devletlerin kim olduğu üzerinde derin derin düşünen pek yok gibi...

Bugün İsrail'de Siyonistlerin Filistinlilere karşı uyguladığı katliamlar ve soykırım karşısında Batılı devletlerin takındıkları tavır, şimdiye kadar güreşle dillendirdikleri insan hakları söylemlerinin ne denli ikiyüzlü bir söylem olduğunu da ortaya koymaktadır. Katledilen binlerce masum Filistinli karşısında sessiz kalan Batının değerler sisteminin içinin ne denli boş olduğu, ayrıca ahlaki bir çürümenin bu sisteminin köklerinden geldiği çok açık bir şekilde anlaşılmaktadır.

Tüm bu olup bitenler karşısında, 1979 yılında komşu bir ülke olan Afganistan'ın işgali karşısında sessiz kalan İran'ın o günlerine ayna tutan şair, bu durumu şöyle ifade ediyordu: "Dünyayı bir kefeye/Kendini kefeye/Koyan/İran/Yalnız kendine açık/Kendi sorunu dışında sorun tanımayan/Umursamadı yanı başında/Gözleri önünde/Çiğnenmesini bir kardeş ülkenin"

Gazze'de uyumakta olan fitne ateşinin fitilini tutuşturan örgütün veya ona destek veren ülkelerin, var olma hevesi hesabının kendilerinden sorulacağını ya da doğacak sonuçları, pek de hesaba katmamış gibi görünüyorlar. Kan ve ateşin beraberce yürüyeceğini düşünemediler herhalde...

Kışkırtma

Kışkırtıcılık, bir iş ve eser veremeyenlerin mesleğidir. Dünya siyasetinde yeni bir tez ortaya koymamış, ama içinin cadı kazanı gibi kaynayan ihtiras ateşini de söndürememiş bir ülke, çilesini çekmediği ve tam anlamına bile

eremediği bir takım sloganlarla ortalığı gürültüye boğanın birinci sınıf ustası kesilmiştir adeta... Bunun en büyük acısını kendisi değil şu anda Gazze'de yerle bir edilen bir bölge halkıdır.

İsrail'i durdurmak, sadece Gazze'deki insanların hayatını kurtarmak için değil, aynı zamanda insanlık olarak hâlâ etrafında toplanacağımız, toplanabileceğimiz bazı değerler olduğunu gösterebilmek, buna inanabilmek için de gerekli. Batılı devletleri yönetenler, bu değerleri koruma konusunda utanç verici bir durumdadır. Fakat Batılı sivil toplum kuruluşlarından, Batılı halklardan gelen itirazlar her geçen gün artmakta olduğu görülüyor.

İsrail Devleti, gelecekte Ortadoğu'da bir imparatorluk halini alırsa, bu emperyalizmin yemişlerinden yalnız İsraililer değil, Batılılar da faydalanacaklardır kuşkusuz. Görünen odur ki Batı, Ortadoğu yepyeni bir yöntemle el altında tutma denemesine girişmiştir.

Uzak bir ihtimal de olsa Müslümanlar, aralarındaki basit ve köksüz ayrılıkları ortadan kaldırıp bir tek vücut gibi düşünmeye başladıklarında, artık korkulacak bir durum kalmayacaktır. Savaşlar, kavgalar, acı tecrübe ve deneyler, ister istemez Müslümanları bu kopmaz birlik çizgisinde toplayacaktır bir gün...

Bundan kırk yıl öncesinde ayrılığın, İslam ülkelerinin tek başına buyruk olmanın ve itilaflarla bin bir parçaya bölünmenin acısını ruhunun derinliklerinde duyan şair bu durumdan acı acı dert yanmaktaydı: "Ey İslam ülkeleri/Birlik sizin ana ilkenizken/Paramparça oldunuz/Niçin ve neden/Her gün biriniz bir ziyafet konusu/Kurda kuşa/Kalanlarımız da giriyor sıraya"

Yahudi Irkı

Aslında Müslümanlar, her zaman Yahudiler için en müsamaha

gösteren ve hoşgörülü olan insanlar olmuşlardır. Rusya'da, İspanya'da, Almanya'da ve çeşitli ülkelerde Yahudi katliamları olunca kaçanların sığındığı bir tek ülke, yine Müslümanların yurdu olmuştur.

Müslümanların içinde çağlar boyunca barış, refah ve güven içinde yaşamışlar, zengin olmuşlar, adeta bu memleketlerin ekonomisini ele geçirmişlerdir. Müslüman ülkelerde öbür ülkelerdeki gibi hiçbir zaman bir Yahudi katliamı, bir Yahudi soykırımı görülmemiştir. Yahudiler, eğer bir intikam almak ihtiyacında iseler, herhalde en son öç alacakları insanlar Müslümanlar olurdu.

Bu kutsal topraklar, artık peygamberlerin boy gösterdiği topraklardan olmaktan çıkmış, bakır yaprakların, çelik gövdelerin, acımasız yüreklerin, demir köklerin, tunçtan ve uranyumdan dalların ve kurşundan çiçeklerin toprakları olmuştur... Ana rahmi, gülle kusuyor, bomba parçalıyor beynini bebeğin, tanklar saldırıyor evlere, bir anda ev yok, tank var, uçak var, gök yok, utanç var. Ve kime karşı bütün bunlar, masum Müslümanlara karşı. Binlerce yıl oturdukları yurttan kalmak isteyenlere karşı.

Ve kim tarafından bütün bunlar... Roma'nın, Babil'in, Asur'un ve Firavunların ve nice milletlerin zulmünü görenler tarafından... Zalime olan öcünü mazlumdan almak, zalim olmak ve en zalim olmak...

Yahudilerin şimdi yalnız hınc konuları Müslümanlardır. Tüm hınçlarını Müslümanlardan çıkarmak istiyorlar. Bu, eski Yahudi

gururundan doğuyor. Bu gururun cezasını kuşkusuz bir gün çekeceklerdir.

İktidardakilere Düşen Görev

Büyük peygamberlerin yurdu, Orta Doğu. Büyük vizyon ve görüşlerin iklimidir... Ve sürekli bir mucize toprağı... Onun doğumu, insanlığın doğumu, onun ölümü insanlığın ölümüdür... Çünkü imanın en yücesi ve en kötüsü de, inkârların en şiddetlisi de bu topraklarda görülmüştür. Ruh, müspet gelişmede de, olumsuz gelişmede de en büyük çizgisini bu topraklarda çektir...

Bu konuda Batılı devletlerin tutumundan daha utanç verici bir şey var mı? Vardır. O da, kendine Müslüman diyen devletleri yönetenlerin tutumu. Türkiye dâhil olmak üzere İslam ülkelerinin kral, emir ve devlet başkanları, konuştuklarında mangalda kül bırakmıyorlar ama arpa boyu kadar somut bir adım atmış değiller. Tam tersine, İsrail'le ticaretlerine tam gaz devam ediyor. Halktan, sivil toplumdaki yükselen itirazlar ise, Batı'dakilerin yanına dahi yaklaşamıyor. Eşeğe gücü yetmeyenler, semerini dövüyor. İsrail'le her türlü ilişkiyi devam ettiren İslam ülkeleri, laftan başka bir adım atmıyor ya da atamıyorlar.

Arap dünyasındaki rejimler nedeniyle halklarda fazla bir tepkinin gösterildiği söylenemez. Müslüman bir ülke olan Türkiye'de de İsrail'e itirazlar, ancak devletin izin verdiği ölçüde ve devletin yönlendirmesiyle oluyor; Batı'da ise alttan gelen bu itirazlar devlete

rağmen yükseliyor, yükselebiliyor.

"Ve artık ne İbrahim ne Yakup ve ne Musa var/Tersinden okunan Tevrat hükümleri/Karaya boyanmış Mezmurlar" Ve Kudüs şehri. /İçiyile ve ruhuyla suskun/Göklere kaçmış hayaliyle /Bir pervane gibi ışığa uçmuş gönlüyle/Bir başka âleme göçmüş hakikati/Tanrı katına varmış/İki elini kavuşturup divana durmuş/Hüküm istemiş/Yeryüzüne yeryüzü kadısına/Hüküm ki: Haksız yere bir insanı öldüren bütün insanlığı öldürmüş gibidir/Ve haksız yere insan öldürenin cezası ölüm/ Ve fitne, arzı fesada verme, daha büyük suç adam öldürmekten"

Bu çağrının muhatabı da herkesten önce kuşkusuz Müslümanlardır. "Fitne bastırılmaya kadar savaşın!/Yeryüzünden fesat kalkmaya kadar/Ey insanlık, ey insanlar/ Ey gündüzden daha gündüz,/Hakkatten daha hakikat/Müslümanlar."

İsrail'in Gazze'deki katliamları

ve etnik temizliği nerdeyse altıncı haftasını doldurdu. 15 binden fazla insan, 5000'den fazlası çocuk olmak üzere altı hafta gibi bir sürede katledildi. "5000 çocuk katledildi" ifadesini yazarken bile insanın vücudu kasılıyor. Yaşanan vahşetin boyutları insanı isyan ettiriyor, damarlarınızda akan kan ısıyor ve tüyler diken diken oluyor.

Diğer yandan, İsrail'in yarattığı tahribat, kendi başına bile tahayyül edilemeyecek derecede korkunç olan insan ölümleriyle sınırlı değil, İsrail, etkisi çok daha uzun sürecek, sonuçlarının boyutları, nerede nasıl duracağı kestirilemeyecek başka bir tahribat daha yapıyor. İnsanın insana yapabileceklerinin tüm meşruiyet sınırlarını, insan eylemine dair tüm ahlaki normları, değerleri tahrip ediyor. İnsanlarda bunlara dair hiçbir inanç bırakmıyor.

HİKMET

Muzaffer BİLSİN

İsrail katliam üstüne katliam yaparken, kendi doğrularına bir tuğla daha eklemeyi ihmal etmiyordu. Ancak bu kez kendi silahları olan Hümanizm namlusu kendilerine dönmeye başladı. Günlerdir sosyal medyalarda yankılanan katliama artık dünyanın vicdanı görmezden gelemedi. Tüm İslam dünyasının tebliğcilerinin, gece gündüz ürettikleri tebliğ argümanlarının nasıl da geride kaldığını gördük

Rivayet odur ki Yahuda Kralı Herod (Büyük Herod) bir gece yarısı derin düşüncelere dalmış halde, zindanda tutulan Vaftizci Yahya'nın (Hz. Yahya) huzuruna getirilmesini ister. Günlerdir Herod'un aklını kurcalayan, zihnini bulandıran bir mesele vardı ve bunu Vaftizci Yahya'ya sormak istiyordu. Yahya, Herod'un huzuruna geldiğinde onu uzun uzun süzdü ve sözlerine başladı: Bilirim sen Peygamber soyundan gelen aziz bir adamsın, Firavun ile Musa'nın hikâyesini bilirsin. Hani Firavun İsrailoğullarına musallat olmuştu da, Rab, Musa'ya kavmini alıp Mısır'ı terk etmesini emretmişti ve Musa da kavmiyle birlikte Kızıldeniz'in kenarına gitmişti. Peşlerinde Firavun ve ordusu...

Herod

Musa çaresizlik içinde gözlemini göklere çevirince, Rab asasını denize vurmasını buyurmuştu. Musa asasını denize vurmuş ve Kızıldeniz ikiye yarılmıştı. Musa da kavmiyle birlikte sağ salim karşıya geçmişti. Peşlerinden gelen Firavun ve ordusu da, Kızıldeniz'in bulanık sularında boğulup gitmişti. Mesele şu: Her şeye kadir olan Rab, niçin İsrailoğullarını su üstünde yürütmedi de, Kızıldeniz'i ikiye yarıp deniz yatağını yol eyledi? Bu soru üzerine Vaftizci Yahya cevap verdi: Hikmet öyle bir lokmadır ki, senin gibi aldanmışların kursa-

ğından asla geçmez. Ama benim vazifem sorulan her soruya doğru cevap vermektir soran kim olursa olsun. Sualinin hikmetine gelince bu Rabbin bir hilesidir, Firavun aldansın diye kurulmuş bir tuzaktır. Çünkü İsrailoğulları su üzerinde yürüyüp Kızıldeniz'i geçseydi, o zaman Firavun ve ordusu peşlerinden gitmezdi. Herkes bilir ki suyun üstünde yürünmez. Bir mucizedir bu, halbuki deniz yarılp da deniz yatağı yani toprak ortaya çıkınca, biz toprağın üzerinde yürürüz dediler. Herkes toprağın üzerinde yürüyebilir çünkü. Oysa denizin ikiye yarılması da bir mucizeydi ama Firavun ve ordusu toprağı görünce mucizeyi unuttu, aldandılar. Ve herkes bilir ki, aldanmak öldürür...

Anlatılan hikâye binlerce yıl öncesine dayansa da, aldanan topluluklar her zaman var olmaya devam etmiş ve edecektir. Sayısını unutmaya başladığımız şu günlerde zulüm haberlerinin ardı arkası kesilmezken, işin başlangıcından bu yana siyaseti, sosyolojiyi, psikolojiyi her şeyi bir kenara bırakıp, bu işin hikmeti nedir diye düşünmeye başladım. Çok geçmeden günün aydınlık yüzü kendini göstermeye başladı. Birilerinin yaptığı büyük planlardan daha büyük planların olduğunu da hepimiz görmüş olduk. İsrail katliam üstüne katliam yaparken, kendi doğrularına bir tuğla daha eklemeyi ihmal etmiyordu. Ancak bu kez kendi silahları olan Hümanizm namlusu kendilerine dönmeye başladı. Günlerdir sosyal medyalarda yankılanan katliama artık dünyanın vicdanı görmezden gelemedi. Tüm İslam dünyasının tebliğcilerinin, gece gündüz ürettikleri tebliğ argümanlarının nasıl da geride kaldığını gördük. İsrail yaptığı hareketle vaat edilmiş topraklara kavuşmanın özlemiyle yapılıp tutuşurken, kelebeklerden daha

kısa ömrü olan çocukların ruhu, batıda yaşayan gayrimüslimlerin kalplerini döndürmeyi başardı. İnsanlara yıllar boyunca İslamifobi aşısı vuranlar, yaptıkları katliamlarla bu duvarı kendi elleriyle tek hamlede yıkıverdiler. Sosyal mecralarda önümüze düşen birçok videoda yabancı insanların İslamiyeti bu kadar yakından incelemesi ve ona karşı bir mahcubiyet ve hayranlık duyması, bu işin en büyük hikmetinden birisidir. Artık dünya halkı Filistin adında bir yerin varlığından haberdar ve orada Filistinli insanların yaşadığını öğrendi.

Söz konusu yine toprak iken, yukarıda anlattığımız hikâyede aldanılan taraf bu sefer İsrailoğulları olmuştur. Kendilerinin malı olarak gördükleri Orta Doğu bahçesinin her karışımını ele geçirmeyi hedeflerken, unuttukları bir şey vardı, Allah'ın onlar için kurmuş olduğu tuzak. O tuzak, İsrailoğullarının dünya genelinde birçok millet tarafından nefret edilmesine sebep oldu ve İslam'ın yayılımını çok

fazla hızlandırdı. Şimdi batıda bir yerlerde sosyal medya aracılığıyla, kopmuş el, ölü çocuk bedeni, yıkım, enkaz ve daha fazlasını izleyen insanlar, bunun nedenini sorguluyor. Filistin halkının göstermiş olduğu tevekküle hayranlıkla bakıyor. Belki de hep olumsuz ve kötü taraflarına baktığımız bu savaşın bir de bu hikmet boyutuna göz gezdirmek iyi olacak.

Ölüm için kimse sevinmez, ancak ben rahmete kavuşmuş Filistinliler için artık üzülüyorum. Çünkü tam aksine onlar ölü demek doğru olmaz, ait olduklarına geri döndürüldüler ve bundan muttaminim. Verdikleri savaş sonucunda, İslam'ın arz üzerinde dirilişine yaptıkları dolaylı veya dolaysız her katkıyı görüyorum. Bu yüzden Allah onlardan, tamamından, yaşayayınandan, göçüp gidenine razı olsun. Çünkü dönüş yalnızca O'nadır...

Vaftizci Yahya

GAZZE: İNSANLIĞIN SON SINAVI

Mehmet ALTUNTAŞ

Dünya bir milat yaşıyor. Yael Kahn adlı bir kadın ailesini holokostta kaybetmiş, elinde Filistin bayrağı ile İsrail'i protesto ediyor. Bugün yaşananlar bir dönüm noktası. Bugün yaşananlarla ilgili çocuklarınız, torunlarınız ve sizden sonra gelen nesilleriniz bugün kimi desteklediğinizi soracaklar. Bugün onlara bir utanç mı yoksa bir onur mu bırakacağınızla ilgili bir karar günü.

Kenan İllerinde Zulme Karşı Direnen İnsanlığın Vicdanının Temsilcileri

Yael Kahn

Bu yazımda Gazze'de herkesin gözü önünde canlı biçimde yaşanan ve hepimizin çaresizce seyrettiği insanlık dramını tarif etmem neredeyse imkânsız. Osmanlı Devleti'nin parçalanarak toprakları işgalci emperyalist güçler tarafından bölünüp kukla devletler kurulduğundan bu yana coğrafyamızda ve dünyada

huzur kalmamıştır. Batılılar tarafından Ortadoğu olarak tanımlanan bölgede Bilhassa kadim tarihte Kenan olarak adlandırılan Filistin'de birinci dünya savaşından bu yana büyük bir zulüm hatta soykırım yaşanıyor. Sorunun adı belli: İsrail Sorunu. Nazilerin yaptıklarını bugün de yapanları eleştirmeyi nefret suçu olarak görüp Gazze'de yaşanan Siyonist İsrail'in yaptığı soykırımı görmezden gelenler olsa da vicdanlı insanlar da uyanmaktadır. Gazze'de yaşanan katliamı protesto eden ve Filistinlilere destek için Ankara'dakinin bir kaç kat fazlasını Londra'da Stockholm'de, Kopenhag'da, Madrid'de, Paris'te şahit olduk. Umut verdi bize insanlık onuru adına ışık yaktı. Tıpkı 21 yaşında Gazze'de İsrail buldozerinin altında kalarak can veren **Rachel Corrie**, dedesi ve babası İsrail'in askeri olan yeralan barış aktivisti **Miko Peled** ve **Yael Kahn** gibi.

Gazze insanlığın son sınavı

Gelecek nesillerimiz İinci ve 2nci Dünya Savaşlarının ardından kurulan dünya sisteminin nasıl yerle bir olduğunu artık insan hakla-

rından, demokrasiden bahsetmenin anlamsızlaştığını yeni bir dünya düzeninin kurulacağından habersiz kalmayacaklar. Bir yanda Siyonizm ve onun makinası ırkçı İsrail yönetimi bir ur gibi Ortadoğu'da batılı sömürgecilerin son temsilcisi ABD ve onun destekçileri AB, İngiltere, Almanya ve Fransa'nın tavırları bir yanda insanlık onuru ve haysiyeti. Ademin çocukları Kabil Habil'i öldürürken onları seyreden kimse yoktu şimdi hepimiz katliamı seyrediyoruz. Belki dua ediyoruz, İsrail firmalarını ve onlarla işbirlikçi markaları şirketleri ve ürünlerini elimizden geldiğince boykot ediyoruz veya imkânlarımız çerçevesinde maddi yardımlarda bulunuyoruz. Bunlar bir nebze içimizi rahatlatırsa da yetersiz kalıyoruz elbette. Bir Rachel Corrie gibi buldozerin önüne çıkıp can veremiyoruz. Bir Miko Peled gibi gerçekleri anlatamıyoruz. Gazzeli savaşımlar canlarını vererek direniyor, masum çocuklar, insanlar can veriyor. Bir tane bina bırakmayan zalimler hastaneleri bombalıyor. Atom bombası atmaya düşündüklerini sıradanlaştırıyor. Artık soykırım, holokost, apartheid kelimeleri bile yetersiz kalıyor acı manzarayı anlatmak için. Sırların Serebrenitza'da gerçekleştirdiği soykırımı ve insanlık suçlarını uluslararası Lahey Ceza Mahkemesinde yargılarken birden Irak'ta, Afganistan'da, Suriye'de Yemen'de milyonlarca insanın, çocuğun öldürüldüğü işkence edildiği günleri yaşadık. Daha kötüsü olur mu diye insanlık düşünmeye fırsat bulamadan daha kötüsü yaşanıyor halen. Bir buçuk aydır dünyanın gözü önünde insanlık katlediliyor. Açık hava hapis-

hanesinde yaşamaya mahkumiyeti bile çok görülüp yıllardır bombalanan Gazze şimdi tamamen yok ediliyor. İnsanimsı varlıklar bize höykürerek hayvanlarla mücadele ettiklerini, nefsi müdafaa masalları ile dünyanın tüm şer güçleri uçak gemileri askerleri silahları ile bu zulme ortak oluyor.

Bugün bir milattır...

Bir videoda Nazi zulmünden dolayı ailesini holokostta kaybetmiş Yael Kahn adlı Yahudi bir kadın göğsüne taktığı afişte İsrail'in Gazze'de yaptıklarının Nazi zulmü olduğunu ve soykırım olduğunu söylüyor, alman polisi de kadını nefret suçu işlediği gerekçesi ile O'nu gözaltına alıyor. Ne ilginç zamanları yaşıyoruz. "Yahudilerin böyle bir insanlık suçunu işlediğini söylemek değil sizin bunu ifade etmemi protesto etmemi engelleniz asıl nefret suçudur" diyor. Dünya bir milat yaşıyor. **Yael Kahn** adlı bir kadın ailesini holokostta kaybetmiş, elinde Filistin bayrağı ile İsrail'i protesto ediyor. Bugün yaşananlar bir dönüm noktası. Bugün yaşananlarla ilgili çocuklarınız, torunlarınız ve sizden sonra gelen nesilleriniz bugün kimi desteklediğinizi soracaklar. Bugün onlara bir utanç mı yoksa bir onur mu bırakacağınızla ilgili bir karar günü. Dini, milliyeti ve soyu ne olursa olsun, insan bugün gelecek nesillerini bir utançtan kurtarıp kurtarmamaya karar veriyor. Bugün bu soykırımın mı yoksa Filistin'in mi yanında olduğunuzu önce çocuklarınız, sonra da torunlarınız soracak. Bu videoda yaşananlar nefret suçunda derinlik algımızı altüst eden bir diyalog yaşanıyor. Muhtemelen bu yazıda bunları ifade etmemizi de nefret suçu sayardı batılı medeniyetsizler.

Amerika'dan gelen barış gönüllüsü Rachel Corrie, Filistinli çocuklar için Gazze'ye gitti ve orada zulme karşı direnirken 24 yaşında hayatını kaybetti.

Miko Peled

İsrail Sorununu anlatan ve işgale direnen sembol isimlerden ikisine yer vererek yazımı tamamlamak istiyorum. Bu isimlerden ilki Amerikalı kadın aktivist Rachel Corrie diğeri de İsraili barış aktivisti ve Generalin Oğlu kitabının yazarı Miko Peled.

Canı Pahasına Gazzede Corrie'nin Canı Buldozer Karşısında Direnişi

Son olarak çocuklarımıza 16 Mart 2003 te Filistin'de İsrail Buldozerinin önünde durup ölüme giden **Rachel Corrie** isimli yiğit bir kadını da tanımamız gerektiğini düşünüyorum.

10 Nisan 1979 doğumlu Rachel Amerikalı bir barış aktivisti idi. Asıl adı **Rachel Aliene Corrie** (d. 10 Nisan 1979 - ö. 16 Mart 2003) ISM (International Solidarity Movement-Uluslararası Dayanışma Örgütü) gönüllüsü Amerikalı bir barış aktivistidir. Gazze Şeridi'nin güneyinde Refah'ta İsrail Savunma Kuvvetlerine (İSK) bağlı zırhlı bir buldozer tarafından öldürülmüştür. Gazze'deyken İsrail Ordusu'nun Filistinlilerin evlerinin yıkılmasına şiddet dışı eylemlerle engel olmaya çalışan ISM aktivistleriyle tanıştı. Gazze'ye geleli henüz iki ay olmamıştı ki, 16 Mart 2003 tarihinde iki İsrail buldozerine karşı 8 ISM aktivistinin 3 saatlik direnişi sonrasında öldürüldü. Ölümü öncesinde üzerinde parlak, fosforlu, turuncu bir yelek vardı ve megafon kullanıyordu. Öldürüldüğü esnada Filistin'deyken tanıştığı dostu eczacı Samir Nasrallah'ın ailesinin evini yıkmaya çalışan İsrail buldozerinin karşısında duruyordu. Buldozer tarafından iki kez çığnendi ve parçalanarak hayatını kaybetti. Zalimler bilerek yaptılar ancak kaza dediler, utanmadan.

Dünya böyle işte, bir yanda zalim ve caniler bir yanda Habil misali mazlumlar ve mazlumların yanında saf tutanlar diğeri yanda kardeş katili

Kabil misali insanlık suçunu işleyen ve sessiz kalarak destek vererek zalimlerden yana olanlar.

Bir Yanda İnsanlık Onuru Bir Yanda Barbarlık, İnsanlık Tercihini Yapmak Zorunda

Bir diğeri aktivist ise Filistinlilerin haklı davasına canı gönülden destek veren İsrail vatandaşı da olan **Miko Peled**. **Generalin Oğlu ve Adaletsizlik** kitaplarının yazarı Miko Peled, 1961'de Kudüs'te tanınmış bir Siyonist ailede dünyaya geldi. Dedesi İsrail Bağımsızlık Bildirgesi'ni imzalayan 40 kişiden birisiydi. Babası **Matti Peled**, 1948 İsrail Bağımsızlık Savaşı'nda savaşmış, 1967'de İsrail'in Gazze'yi, Golan Tepelerini, Sina'yı ve Batı Şeria'yı işgali ile sonuçlanan Altı Gün Savaşı'nda general olarak görev yapmıştır. General Peled, yaşamının ilerleyen dönemlerinde baş eylemcisi oldu ve FKO (PLO) ile İsrail diyalogunun lider bir savunucusu oldu. Miko Peled'in Generalin Oğlu kitabı Türkçeye de çevrilerek 2022 yılında yayınlandı.

Kudüs'te dünyaya gelen Miko Peled son derece politik bir ortamda büyüdü. Genç bir vatansever olan Peled, İsrail Savunma Güçlerindeki Özel Kuvvetler Komando Birliği için gönüllü oldu, daha

sonra pişmanlık duymaya başladı. 1997'de Kudüs'teki yeğeni Smadar'ın (12 yaşında) ölümü, intikam yoluyla değil, anlayış yoluyla adalete başvuran bir adamın olağanüstü, kişisel öyküsünün başlangıç noktasıydı yüreğini değiştiren bir anlayış ve onu barış yanlısı bir aktivist hayatına açtı.

İsrail, Japonya ve Amerika'da eğitim gören Peled, İsrail ve Filistin arasında barışı sağlamaya, İsrail'in ayırım duvarını yıkmaya ve İsrail ve Filistinlilere eşit hakları savunmaya adanmış bir yazar. Amerika Birleşik Devletleri ve başka ülkelerde üniversitelerde dersler vermiş ve çok sayıda radyo programında yer almış bir konuşmacıdır. Şu an BAU International University Washington, D.C.de de öğretim üyeliği yapmaktadır.

İsraili aktivist ve yazar **Miko Peled**, İsrail'in Filistin'e yapılan insanlık dışı saldırılara ilişkin, "*Filistinlileri yenemeyecekler. İster Hamas ister başka bir şey deyin. Filistinlilerin hangi harekete mensup olduğu önemli değil. Filistinliler yenilmeyecek. Bu, barışa ve adalete karşı bir savaş. İnsanlar bir seçim yapmak zorunda*" diyerek insanlığın vicdanının sesi olarak hepimize örnek oluyor.

BİR TAŞ DAHA

Çöl karardıkça, şehirler küçülüyor
Kudurgan avcı salyaları akıyor sokaklardan
Dünya küçülüyor
Çocukların yumrukları kadar oluyor
Çocuk rüyasında gülüyor
Bombaların inadına
Çatısız evlerinin inadına
Rüyasında
Annesine gülüyor
Kavga etme diyor
Kirli ellerini üstüne sürme
Diyen annesine
Annesinden artakalan
Çerçevesinden sıkılmış bir fotoğraf
Sarılmış vurulan abisine
Yuvasından çıkmış kara gözleri
Neredesiniz diye haykırıyor.
Neredesiniz
Hüznün Peygamberleri
Çocuk şimdi uyuyor
Yumuk ayak parmaklarının arasında
Sımsıkı tutuyor

Bulduğu oyuncağı
7.65 mermisi
Üzerinde avcı pisliği
Modern dünya kusuyor
Müzelerinden çıkardığı küflü tarihi
Kıvraklı amcalar üretiyor fabrikalar
Ve o amcalar kendi çocuklarına
Kavga etme diyor...
Aman sen üstünü kirletme
Ben bomba yapacağım
Başka çocuklar için
Selahaddin'in topraklarında ise
Elleri taş, elleri kaya çocuklar
Döşlerinde mermi bahçesi
Ateşlere atıyorlar
Bir İbrahim güvenmişliğiyle
Bir taş daha, bir tokat daha
Dünyanın nasırlaşmış suratına
Ve dilsizlerin
Ve Susanların
Şeytanların inadına
Koca evrene bir taş daha

Çocuk rüyasında gülüyor
Bombaların inadına
Çatısız evlerinin inadına
Rüyasında
Annesine gülüyor
Ona mayın nedir öğretmeyen annesine
Kolsuz çocukların nasıl oynayacağını
İstese de kirletemez ki elleri üstünü
Taş bile atamaz
Arkadaşlarının attığı yere
Oysa
Ne şehirler yakacaktı
İzin verseydi annesi
Sırf yalınayak yürüyebilmek için
Çocuk şimdi uyuyor...
Rüyasında annesini görüyor

Sahan ÇOKER

FİLİSTİN ŞİİRLERİ ANTOLOJİSİ

Nurettin DURMAN

Filistin'in kahraman çocukları Kudüs'ü unutturmamak için canlarını feda ediyorlar. Kendilerinden geçiyorlar, şehit olmaya can atıyorlar. Kudüs'ün acısını dünyanın kalbine sokuyorlar. Kafalarının içine kazıyorlar adeta...

Kudüs'ü Unutmak Mümkün Değil

Kudüs aklınıza gelince içinizde bir şeylerin kıpırdadığını, kaynadığını, ateşlendiğini hissedersiniz. Anlarsınız artık. Kendinizi büyük bir boşluğun, bir elemin, bir kederin içinde bulduğunuzun farkına varırsınız akabinde. Bir çılgınlık zamanının başlarında mı, ortalarında mı, sonlarında mı yaşadığınızı da kestiremezsiniz bir türlü. Lâkin her şeye rağmen içinizde parıltıyan bir umut ışığı da vardır mutlaka. O ışığı hep takip eder, hep bir hasretin içinde tutarsınız kendinizi. Peki ne bu vahşet dersiniz?.. Kendinizi mutlaka tutamaz bağırarak, haykırarak söylersiniz; nedir bu vahşet?.. Bu Filistin acısı nedir?.. Bu İslam Coğrafyasının ortasında, bu dünyanın ortasında, bu kibleteyn'in olduğu yerde nedir bu zulüm, bu işkence, bu katliamlar?.. Bu yıllardır çoğalarak devam eden ölümler, kıyımlar?.. Bu yıllardır eksik olmayan annelerin gözyaşları, bu hüznü Kudüsler?.. Çocukların ölümleri. Ağıtlar!.. Anneler ve Kudüsler!.. Çocuklar ve ölümler!..

Gözyaşları ve yıkılan evler!..

Peki Kudüs'ü unutmak mümkün mü?.. Olabilir mi böyle bir şey?.. Kudüs ve Mekke. O büyük miraç olayı Peygamberin. O ilk kible. Hz. Yahya'nın, Hz. Zeke-riya'nın, Hz. Meryem'in ve Hz. İsa'nın memleketi. O Beytüllahim. O Hz. İsa'nın doğduğu yer. Bu Yahudi milleti ne kadar zalim olmuş?.. Ne kadar gaddar ne kadar acımasız ve insafsız olmuş. Yoksa hep böyle miydi bu kavim?.. Dünyanın huzurunu bozan fesatçıbaşı mıydı yoksa tarih boyunca?..

Kudüs'ü unutmak mümkün değil!..

Zaten Filistin'in kahraman çocukları Kudüs'ü unutturmamak için canlarını feda ediyorlar. Kendilerinden geçiyorlar, şehit olmaya can atıyorlar. Kudüs'ün acısını dünyanın kalbine sokuyorlar. Kafalarının içine kazıyorlar adeta...

Bakın, görün ve ağlayın halinizi!..

Kudüs'ü unutulabilir misiniz?

Kudüs'ü unutmak mümkün değil!..

Kudüs'ü unutmak mümkün değil!..

Filistin Şiirleri Antolojisi

Yıllardır zihnimi meşgul eden iki Antoloji hazırlamak fikrinden birini; Filistin Şiirleri Antolojisi-ni hazırlamaya başladığımda işin hiç de kolay olmadığını-olamaya-cağını peşinen biliyordum. Bu tür şiirler daha çok dergi sayfalarında kalıyor.

Dergileri, ulaşabildiğim şiir kitaplarını hiçbir ayırım yapmadan taramaya başladım. Bir çok ünlü şairin bu konuyla hiç ilgilenmediğini, Kudüs ve Filistin temalı şiir düşünmediğini fark ettim. Daha dikkatli bir taramayla kitaplarda bulabildiğim şiirleri dosyalamaya başladım. Dergilerde bulduğum şiirleri aldım. Kitaplar, dergiler, şairler derken dosya oluşmaya başladı.

Bu arada yardımlarını gördüğüm şairler oldu, şiirlerini istediğim şairler oldu. Bir de ulaşamadığım şairler oldu. Kudüs ve dolayısıyla Filistin halkının dramını işleyen özdeş temalı şiirleri bir araya getirmek isteşimin bir gerekçesi de bütün dünyayı ilgilendiren bir şehrin ve ülkenin acı tarihi içersinde yaşanmış olan olayların ve ayrıca dinlerin cazibe merkezi olması; Müslümanlar için ilk kible ve kudsî bir şehir olması, Hıristiyanlar ve Yahudiler için de uhrevi özelliği dolayısıyla önemli olması... Savaşlar, fetihler, el değiştirmeler sürecinde günümüze ulaşan Kudüs elbet çok önemlidir. 1948'den sonra da yoğun çatışmaların olduğu Filistin artık neredeyse Müslüman – Yahudi savaşının sebebi oluşuyla da tarihi gelişimini bir defa daha ortaya koyuyor.

Geçmiş, içinde olduğu durum ve geleceği daha çok İslam alemi-ni alakadar ediyor. İsrail devletinin kurulmuş olması, Filistin halkının eziliyor, öldürülüyor, işkence ediliyor olması da kanayan bir yara ola-

rak insanlığı alakadar ediyor.

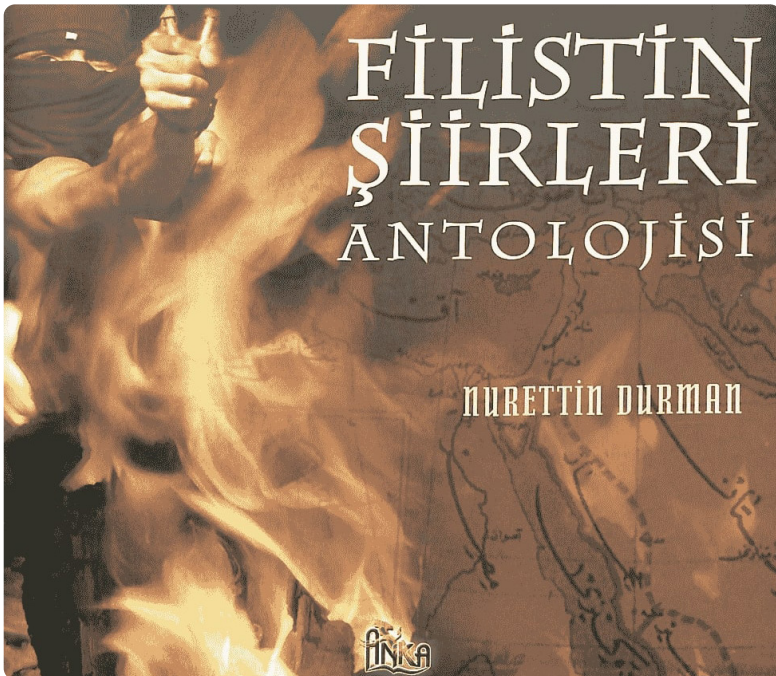
Antoloji fikrini zihnimde geliştiren Seyyid Kutub'un "Filistin Davamız" adlı küçük boyutlu kitabından istifade ettim. Nuri Pak-dil'in çevirerek Türkçe'ye kazandırdığı "Arap Şiiri Antolojisi" ile A. Kadir, A. Timuçin, Süleyman Şalom'un hazırladıkları "Filistin Şiiri Antolojisi"ne baş vurdum. Adlarını andığım şahsiyetlerin hoşgörülerine kani olarak, Kudüs ve Filistin temalı şiirleri aldım. Antolojiyi hazırlama aşamasında bana destek olan, Filistinli şairlerin şiirlerini temin etmede gayret gösteren sevgili kızım Gülçin Durman'a ve ayrıca şiir çevirileriyle bana yardımcı olan Pertev Aşkın ve Azra Konak'a teşekkür ederim. Amacım yalnızca Kudüs ile Filistin hakkında yazılan şiirleri bir araya toplamak; yoksa tümüyle Filistin şairleri ve Ortadoğulu şairleri bir Antoloji-de toplamak değil elbet.

Şiirin gücünü inkâra gerek var mı?

"Şair öldürmek her zaman tehlikelidir."

Şiirin zorbalığa, katliama, soykırıma, haksızlıklara, adaletsizliklere tahammülü yoktur. Dünya şairleri neler demişler bu çok önemli. Duyarlılık önemli. İnsan-ı kâmil olma yolunda cehd etmek önemli. Dünyaya gözünü açmak önemli. Doğrusu daha çok da Türkiyeli şairler ne demişler Kudüs ve Filistin için önemli.

İşte ulaşabildiğim şairler ve şiirlerini aldım antolojiye.

ALINYAZISI SAATİ

Sezai KARAKOÇ

Sezai Karakoç

I
Ve Kudüs Şehri. Gökte yapılp yere indirilen şehir.
Tanrı şehri ve bütün insanlığın şehri.
Altında bir krater saklayan şehir.
Kalbime bir ağırlık gibi çöküyor şimdi.
Ne diyor ne diyor Kudüs bana şimdi
Hani Şam'dan bir şamdan getirecektin
Dikecektin Süleyman Peygamberin kabrine
Ruhları aydınlatan bir lamba
İfriti döndürecek insana:
Söndürecek canavarın gözlerini
İfriti döndürecek insana
Ve Kudüsü terk ettiğin o ikinci
Birinci Cihan Harbi günü vakti
Kan sızdırıyor kaburga kemikleri
Karlı dağlardan indirdiğin atların
Bir evde perdeyi indiriyor bir kadın
Mahşerin perdesini kıyametin perdesini

Ağlıyor yere inen saçları
Göğü yırtan kefen beyazı elleri
Ve Kudüs şehri. Gökte yapılp yere indirilen şehir.
Tanrı şehri ve bütün insanlığın şehri.
Yeşile dönmüş türbelerin demiri
Zamanın rüzgâr gibi esen zehiriyle
Ve yatırlar patır patır kaçıyor geceleri
Boşaltıyorlar işgal edilmiş bir şehri boşaltır gibi
Kaçıyorlar Lût şehriden kaçır gibi
Tuz heykele dönüşmemek için Tanrı gazabıyla
Susmuş minarelerin azabıyla
Yıkılmış, cami kubbelerinin ıstırabıyla
Ve şehit kemiklerinin bakışı bir başka bakış
Artık burada taş bile durmak istemez
Ve ay'ı görmek istemez zeytin ağaçları
Eğilerek selâmlamazlar hilâli hurmalar
Artık ne Zekeriya var ne İsa var
Sarılmış bir tomar mı mucizeler
Ölümlerin dirilişi şifa veren kelimeler
Ve ne de Miraçtan bir iz
Yerden yükselen kaya
Ve Kudüs şehri. Artık yer şehri, toprak şehri.
Bakır yaprakların, çelik göğdelerin, acımasız yüreklerin.
Demir köklerin, tunçtan ve uranyumdan dalların.
Kurşundan çiçeklerin şehri.
Gülle kusuyor ana rahmi
Bomba parçalıyor beynini bebeğin.
Tanklar saldırıyor evlere bir anda ev yok tank var
Uçak var gök yok utanç var
Ve kime karşı bütün bunlar
Masûm insanlara karşı

Binlerce yıl oturdukları yurttan kalmak isteyenlere karşı
Ve kim tarafından bütün bunlar
Romanın, Babilin, Asurun ve Firavunların
Ve nice milletlerin zulmünü görenler tarafından
Zalime olan öcünü mazlûmdan almak
Zalim olmak ve en zalim olmak
Ve artık ne İbrahim ne Yakup ve ne Musa var
Tersinden okunan Tevrat hükümleri
Karaya boyanmış Mezmurlar
Ve Kudüs şehri. İçiyile ve ruhuyla suskun
Göklere kaçmış hayaliyle
Bir pervane gibi ışığa uçmuş gönlüyle
Bir başka âleme göçmüş hakikati
Tanrı katına varmış
İki elini kavuşturup divana durmuş
Hüküm istemiş
Yeryüzüne yeryüzü kadısına
Hüküm ki
Haksız yere bir insanı öldüren bütün insanlığı öldürmüş gibidir
Ve haksız yere insan öldürenin cezası ölüm
Ve fitne, Arzı fesada verme, daha büyük suç adam öldürmekten
Fitne bastırılınca kadar savaşın!
Yeryüzünden fesat kalkıncaya kadar
Ey insanlık, ey insanlar
Ey gündüzden daha gündüz,
Hakikatten daha hakikat
Müslümanlar
(Şiirler VIII, Alinyazısı Saati, Sh. 7-10
Diriliş Yayınları, 1995, İstanbul)

HOLOCAUST

Artık masal anlatma, çoktan geçti zamanı
Ne o sıcak köy evi, ne de ocakta ateş
Kimse iplemez artık malum sağır sultanı
Zulüm pervasız gezer, insanın kanı beleş

Kudüs sokaklarında Ferdinand ve İsaabel
Adolf köpeği ile ellerinden kan damlar
İsimler önemli mi, insan ödüyor bedel
Gökten sağanak gibi yere düşen idamlar

Zeytindağı mahzundur işlenen zulme tanık
Samiri yandaşları Demir kuşlara tapar
Bir kez daha sınıfta kaldı heyhat insanlık
Ne zaman kalpleriniz mazlumlar için atar

Şeytanın yaverleri zulüm tarihi miras
Büyümeden soluyor Filistin'de çiçekler
Gözleri kan bürümüş, mizaclarıysa paşpas
Zalimin ortakları eli koynunda bekler

Bana o coğrafyadan bahsetme sakın sakın
Her an her saniye öğütmekte değerleri
İnsanlığı kurtaracak o fetihler yakın
İnsanlık ordusunun vakur gönül erleri

Yed-i beyzâ göründü, Musâ geliyor Mûsa
Yine gür sada ile haykıracak illâ Hû
Demir kubbeyi eritecek elinde âsâ
Kızıldeniz'in suyu kucaklar Firavunu

Ali İbrahim SAVAŞ

İNSANLIĞIN VİCDANI GAZZE İÇİN AYAKTA

Yunus Emre ALTUNTAŞ

Şükür ki Gazze’de yaşananlar uyuyan nice vicdanı uyandırdı. Washington’da, Londra’da, Paris’te, Tokyo’da, Roma’da, New York’ta hasılı batılı onlarca şehirde yüzbinlerce kişi yürüyüşler düzenliyor, kontak kapatıyor, boykota destek veriyor. Hatta batı dünyasındaki protestolar İslam dünyasını geçti. Bu durum Malcolm X’in şu sözünü hatırlatıyor: “Tüm uyuyanları uyandırmaya bir uyanık yeter!”

7 Ekim sabahı Hamas’ın başlattığı operasyon bir sebep değil sonuçtur. Bunu çok iyi anlamamız ve anlatmamız gerekiyor. Uzun ve zahmetli bir sürecin sonunda alınan bu operasyon kararı Gazze halkının yaşadığı sıkıntıları dünyaya duyurmayı ve yaklaşık yirmi yıldır İsrail tarafından uygulanan ablukanın kaldırılmasını amaçlıyor. Yani Gazze halkının talebi; yaşayabilecekleri kadar suya, gıdaya ve sağlık imkânlarına kavuşmak gibi temel insani ihtiyaçları içeriyor.

Gazze Şeridi; İsrail, Mısır ve Akdeniz arasında 41 km uzunluğunda ve 10 km genişliğinde dar bir bölge. Yaklaşık 2,3 milyon kişiyi barındırıyor ve dünyadaki en yüksek nüfus yoğunluğuna sahip. Batı Şeria ve Doğu Kudüs ile birlikte Filistin topraklarının bir bölümünü oluşturuyor. Birleşmiş Milletler’e (BM) göre Gazze nüfusunun yaklaşık yüzde 80’i uluslararası yardıma bağımlı ve yaklaşık bir milyon kişi de günlük gıda yardımına muhtaç. Bu da orada yaşayan insanlar için günlük hayatın çok zor olduğu anlamına geliyor. BM’ye göre 2021 yılından bu yana Gazze’ye günde sadece 13 saat elektrik veriliyordu.

İsrail, Gazze üzerindeki hava sahasını ve kıyı şeridini kontrol ediyor, sınır kapılarından kimlerin ve hangi malların giriş çıkışına izin verileceğini kısıtlıyor. İsrail bunun güvenlik için hayati olduğunu savunarak Mısır’ı tehdit ediyor. İsrail uçaklarının Refah sınır kapısını bombalamasının amacı da buydu.

İsrail adeta Amerika’nın şımarık çocuğu gibi hareket ederek işgalci olduğu bölgede her yeri talan ediyor, yasaklı silahlar kullanıyor, yıkıyor, katlediyor, korku salıyor, insanlara hayatı yaşanmaz hale getiriyor. Bunu yaparken de hiçbir ahlaki ilke tanımıyor. Çünkü biliyor ki ABD ve Avrupa ülkeleri

İsrail ne yaparsa yapsın hoş görüyor ve bu şımarık çocuğun sırtını sıvazlıyor. Bu da yetmezmiş gibi eline silah veriyor, bomba veriyor, uçak veriyor. Bu şımarık çocuğa hasbelkader “dur” diyecek hiç kimseye de izin vermiyor. Sadece son on yılda işgal edilen yeni alanlara yani Gazze’nin hemen bitişiğindeki topraklara 500 bin Yahudi yerleşimci yerleştirildi. BM ve pek çok ülke, yerleşimleri uluslararası hukuk nezdinde yasa dışı buluyor, ancak Siyonist İsrail bunların hiç birini dinlemiyor.

Dönüm Noktasındayız

İnsanlığın dönüm noktalarından birini yaşıyoruz. Tarihe şahitlik etmek ile tarihi yazmak arasındaki ince ayırımın farkında olanlar sorumluluklarının bilinciyle hareket ederlerse ilahi yargının ve büyük insanlık tarihinin karşısına yüz akıyla çıkabilirler. Allah’ın kanunudur; hiçbir zulüm ilelebet devam etmez. Daha dün Güney Afrika’da hiç bitmeyecekmiş gibi gelen Apartheid rejimi tarihe karıştığı gibi bu zulme ortak olanlar bugün nefretle anılıyor. Hemen öncesinde Vietnam’da yaşananlar bugün kâbus olarak hatırlanıyor ve zulmün sahibi ABD en başta kendi topraklarında eleştiriliyor, kınanıyor. ABD ve İsrail’in bugünkü yaptıklarının varacağı yer de aynıdır. Kazanamazlar! Kazanamayacaklar!

Ne yazık ki Batı âlemi bu hataları tekrar etmekten bıkmadı. Özellikle ABD’nin güç sarhoşluğuyla “istediğimi yaparım” yönlü adımları her seferinde dönüp kendisini vuruyor. 1990’dan bu yana Irak, Afganistan, Libya, Sudan ve Somali’deki katliamları ABD’ye hiçbir şey kazandırmadığı gibi işgal ettiği bölgelerden atılmasına, saldırıların kendi topraklarına sıçramasına ve direnişin istikrarlı ve kararlı şekilde ABD’yi dört bir

yandan kuşatmasıyla sonuçlandı. Daha bir asır önce ABD başkanı Wilson’un ortaya koyduğu idealler bugünün ABD başkanı tarafından yerle bir ediliyor. ABD’nin kurucu zihniyetini yansıtan tarafsızlık ve arabuluculuk rolünü unutan bugünün ABD başkanı katillerle sarmaş dolaş pozlar vererek “özgürlükler ülkesi” masalının dibine kibrit suyu döküyor.

ABD’nin Gazze’ye yönelik saldırılarda açıkça İsrail’den ve Siyonizm’den yana olduğunu açıklaması ve iki uçak gemisi, yüzlerce uçak, binaları yerle bir eden sığınak bombaları ve binlerce asker desteği sağlaması bir devrin sonunu haber veriyor. Gazze’de yaşanan katliamlar küresel oyuncuların gerçek niyetlerini ve gerçek yüzlerini ortaya koyması bakımından büyük bir önem taşıyor. Sadece ABD değil “büyük insanlık rüyası” olarak lanse edilen Avrupa Birliği de yaşanan katliamlar karşısındaki tutumuyla fabrika ayarlarına dönerek “Haçlı Ruhu”nu bir kez daha gözler önüne seriyor. Avrupa’nın bayraklaştırdığı tüm o “insan hakları”, “özgür dünya”, “hümanist insanlık rüyası” veya “yaşam hakkı” sloganlarının ne denli boş olduğu ortaya çıkıyor. Görünen o ki Batı için “insan” sadece Batılı Hristiyanları ve işbirlikçisi Siyonistleri kapsıyor.

Batı Dünyasının Gerçek Yüzü

Daha dün Yahudileri toplama kamplarında imha eden Almanlar akılları sıra günah çıkarttıklarını zannederek bu kez de başka bir soykırıma alkiş tutuyor. Almanya’yı takip eden Hollanda, Fransa, İsveç, İngiltere gibi ülkeler de Gazze’de tüm dünyanın gözleri önünde yaşanan katliamı görmezden geldikleri gibi kendi topraklarındaki protestoları engellemeye çalışıyor. İnsanlığını yitirmemiş bir avuç batılının sesini kesip katliamı perde-

lemeye çalışmaları ilk değil! Aynı Batı ülkeleri zamanında Hitler’in yaptıklarını da görmezden gelmişlerdi. Tarih bunları unutmuyor!

Bir yıldır Ukrayna’da yaşanan katliamları yüksek sesle protesto eden, Rusya’ya ambargo kararı alan bu da yetmemiş gibi Ukrayna’ya askeri teçhizat gönderen Batı âlemi sadece 10 günde Ukrayna’da ölenlerin toplamından fazla çocuk katleden İsrail’e ses çıkarmadığı gibi destek açıklamaları yapıyor. Ortaya çıkan bu manzara sözde Batı medeniyetinin siyaseten ve ahlaken geçerliliğini yitirdiğini gösteriyor bizlere.

Gazze’de yaşanan katliamlar yeni bir dünyanın kapısını aralayarak makyajı akan Batı’nın özü itibarıyla Haçlı zihniyetini hiçbir zaman terk etmediği gerçeğini bizlere hatırlatıyor. ABD Başkanının İsrail’e verdiği açık destek orta ve uzun vadede en çok da kendi ülkesine dönük gelişmelerin fitilini ateşledi. İsrail’in bölgede tutunamayacağı açıkça ortaya çıktı. Gazze’de yaşanan saldırıları ne kadar güçlü olursa olsun, ne kadar insan katledeirse etsin her şey Siyonist rejimin sonunu getiren yeni bir aşamayı haber veriyor.

Tıpkı I. Haçlı seferi sonucunda Kudüs’ü yaklaşık bir asır elinde tutan Haçlıların karşısında Müslümanları tek çatı altında toplayan Selahaddin Eyyubi gibi bugünkü İslam âlemi de tek bir noktaya yönelmeye başladı. İslam dünyasının dört bir yanındaki yürüyüş ve protestolar derin bir uykudan uyanmanın izlerini taşıyor. Batı’nın gerçek yüzünü gören milyonlarca Müslüman Gazze’de yaşananlara sessiz kalan kendi rejimlerini sıkıştırmaya başladı. Bu sürecin sonu ABD ve ortakları ile Siyonist rejimin bölgeden tasfiye edilmesinde önemli bir dönemeç olacaktır. Çünkü ABD

olmadan Siyonist İsrail'in bölgede tutunabilmesi sadece hayalden ibaret. ABD tıpkı Afganistan'dan çekildiği gibi, Irak'ı terk ettiği gibi diğer bölge ülkelerinden çıkmak zorunda kalacaktır.

Vicdanlı Yürekler Uyanıyor

Gazze'de ve Ukrayna'da uygulanan ikiyüzlülüğü açıkça gören Arap ülkeleri kendi topraklarındaki Amerikan üslerini sorgulamaya başladı. Gazze'deki katliamların

devam etmesi halinde Türkiye de kendi topraklarındaki Amerikan üslerini tasfiye edecektir. Nitekim F-35, F-16 konularında Türkiye'ye açıkça tavır alan ABD'nin son SİHA fiyaskosuyla kredisini tükettiği yüksek sesle dile getiriliyor. ABD'nin sözde "stratejik ortaklık" masalının aslında "stratejik düşmanlık" olduğu ayan beyan ortaya çıktı. Attığı yanlış adımlarla güvenini yitiren ABD yönetimi bölgede bir arabulucu değil aslında işgal-

cinin bizatıhi kendisi olduğunu da açık etti. Bundan sonraki gelişmeler sadece Orta Doğu'nun değil ABD'nin de geleceğini belirleyecektir. Bundan kimsenin şüphesi olmasın.

Şükür ki Gazze'de yaşananlar uyuyan nice vicdanı uyandırdı. Washington'da, Londra'da, Paris'te, Tokyo'da, Roma'da, New York'ta hasılı batılı onlarca şehirde yüzbinlerce kişi yürüyüşler düzenliyor, kontak kapatıyor, boykota

destek veriyor. Hatta batı dünyasındaki protestolar İslam dünyasını geçti. Bu durum Malcolm X'in şu sözünü hatırlatıyor: "Tüm uyuyanları uyandırmaya bir uyanık yeter!" Sünnetullah kendi ilkelerinden taviz vermeden Rahmetin tecellisini hiç beklenmedik yerlerden veriyor. Umarım tüm dünyada yükselen bu çığlık Gazze'nin ve tüm mazlum halkların kurtuluşuna vesile olur.

BİZ BURADA KALACAĞIZ

Yirmi çaresiz adam olmamıza rağmen
Ledda'da, Ramla'da ve Celile'de.

Biz burada kalacağız
Yüreğinize çökmüş tuğlalar gibi
Ve boğazınıza
Bir cam kırıntısı, bir kaktüs gibi
Ve gözlerinize
Bir yangın gibi.

Biz burada kalacağız
Duvar gibi yüreğinize çökmüş
Bulaşık yıkayıp bu işsizlikte
Bar zırlıtları eşliğinde
Egemenlere içki sunup
Mutfaklarını temizliyoruz
Zehirli dişlerinin arasından
Bir lokma kapmak için çocuklarımıza.

Biz burada kalacağız
Yüreğinize çökmüş duvar gibi
Açız
Çıplağız
Karşı koyup
Şarkılar okumaktayız
Sokakları kızgın danslarımızla süpürüyoruz
Asalet ve gururla dolduruyoruz hapishaneleri
Çocuk doğuruyoruz inatla
Bir devrimci kuşağı birbiri ardına
Yirmi çaresiz adam olmamıza rağmen
Ledda'da, Ramla'da ve Celile'de.

Biz burada kalacağız
Elinden geleni ardına koyma
Biz koruyoruz
Zeytinin ve incirin gölgesini
Yoğuruyoruz fikirleri
Hamurun mayası gibi
Çelik gibi sınırlarımız
Ama cehennem ısıtıyor yüreklerimizi.

Susarsak eğer
Taşları sıkacağız
Acıkırsak eğer
Toprakla doyacağız
Ama asla terk etmeyeceğiz
Kanımız masumdur
Ama dökmekten çekinmeyeceğiz onu
Mazimiz önümüzde uzanıyor
Yaşadığımız an içimizde
Gelecek sırtımızda
Yirmi çaresiz adam olmamıza rağmen
Ledda'da, Ramla'da ve Celile'de
Kolay kopartamıyorlar hayatın köklerini
Hala toprağın derinliklerinde izleri.

Daha iyidir zalimler için
Kötü emellerini düzeltmek
Sayfalar çevrilmeden önce
"Haydi eyleme..."-kulak ver
Kitab'ın söylediğine.

Tevfik EL-ZEYYAT

Filistin'e Adanmış Bir Roman: GASSAN KENEFÂNÎ'NİN "GÜNEŞTEKİ ADAMLAR" I

Ercan BARAN

Güneşteki Adamlar, Gassan Kenefânî'nin ilk ve meşhur romanıdır. İngilizce, Almanca, Fransızca, Flamenkçe gibi birçok dile çevrilmiştir. Bu roman ayrıca Tevfik Sâlih tarafından 1972 yılında el-Muhdi'ün ismi ile sinemaya uyarlanmıştır. Bu film Strastburg'ta İnsan Hakları Filmleri ödülüne layık görülmüştür. Fakat birçok Arap ülkesinde hükümeti eleştirdiği için yasaklanmıştır.

Gassan Fayiz Kenefânî 1936'da Filistin Mandası yönetimindeki Akka'da doğar. Sünni mezhebinden olmasına karşın avukat olan babası onu misyoner okuluna gönderir. 1948 Arap İsrail savaşına kadar Yafa'da yaşar sonra ailesi ile birlikte sürgüne gitmek zorunda kalır. Önce Lübnan'a giderler sonra ise mülteci olarak Suriye'de yaşarlar. Kenefânî liseyi 1952'de tamamlar. Aynı yıl Şam Üniversitesi'nin Arap edebiyatı bölümüne kaydolur. Fakat, 1955'de Arap Ulusal Hareketi içerisindeki siyasi etkinliği nedeniyle sürülür. Bu talihsizliklerden sonra, Kuveyt'e yerleşir. Kuveyt'te profesör olarak çalışmaya başlar ve siyasi olarak daha fazla aktif olur. AUH'ye bağlı, George Habaş tarafından kurulan Al-Ra'i (Düşünce) adlı gazeteyi çıkarır. Bu gazetede, Marksizm ile ilgilenmeye başlar. 1960'da Beyrut'a döner ve AUH'ye bağlı Al-Hurriya gazetesini çıkarır. 1961'de çocuk hakları eylemcisi Danimarkalı Anni Høver'la tanışır ve iki çocukları olur. 1962'de, Nasırcı gazete Al-Muharrir (Kurtarıcı)'de çalışır. 1967'de bir diğer Nasırcı gazete Al-Anwar (Aydınlanma)'da redaktör olarak çalışır. AUH'nin Filistinli kanadı 1967'de Filistin Halk Kurtuluş Cephesi olur. Kenefânî örgütün sözcülüğünü yapar. 1969'da FH-KC'nin parti programını yazar. Bu programla FHKC kendisini resmi şekilde Marksist-Leninist olarak tanımlar. Aynı dönemde içerisinde el-Hedef'in de bulunduğu çeşitli

gazeteler çıkarır. Bu sırada, politik, kültürel ve tarihsel birçok deneme ve makale yayınlar. Temmuz 1972'de, yeğeniyle birlikte aracına yerleştirilen bombanın patlaması sonucu ölür.

Filistinliler, Kenefânî'nin öldürülmesinden İsrail gizli servislerini sorumlu tutarlar. Bu suikast "Münih'in İntikamı" eylemlerini hatırlatsa da "Münih Olimpiyatları Rehine Olayı" Kenefânî'nin öldürülmesinden sonra gerçekleşmiştir.

Gassan Fayiz Kanafani

Kenefânî'nin romanları şunlardır:

Ricâlung fi's-Şems (Güneşteki Adamlar, 1961)

Mâ Tebekkâ Lekum (Sizin İçin Geriye Kalanlar, 1966)

Ummu Sa'ad (1969)

Aidun ilâ Hayfa (Hayfa'ya Dönüş, 1969)

el-Âşık'(Aşık) Yazımına 1966'da başlamış ama bitirememiştir.

el-A'mâ ve 'l-Etraş (Kör ve Sağır) Yazımına 1967'da başlamış ama bitirememiştir.

eş-Şeyy'u'l-Âher (Başka Bir Şey)

Men Katele Leylâ el-Hayek? (Leyla el Hayek'i Kim Öldürmüş?) (Can,2016:77).

Gassan Kenefânî'nin üç tiyatro denemesi vardır. Bunlar:

1. el-Bâb (Kapı) (1964)

2. Cisir ilâ'l-ebâd (Sonsuzluğa Köprü) (1965)

3. el-Ûbba'a ve'n-nebi (Şapka ve Nebi)'dir (1973) Bu eseri tamamlanmamıştır. (Can, 2016:80)

Güneşteki Adamlar (Ricâlung fi's-Şems)

Güneşteki Adamlar romanı Gassan Kenefânî'nin ilk ve en meşhur romanıdır. İngilizce, Almanca, Fransızca, Flamenkçe gibi birçok dile çevrilmiştir. Bu roman ayrıca Tevfik Sâlih tarafından 1972 yılında el-Muhdi'ün ismi ile sinemaya uyarlanmıştır. Bu film Strastburg'ta İnsan Hakları Filmleri ödülüne layık görülmüştür. Fakat birçok Arap ülkesinde, hükümeti eleştirdiği için yasaklanmıştır. Paris ve Tunus'ta da iki ayrı ödül kazanmıştır. Kenefânî bu romanı yazdıktan sonra, verimli yazarlığı, son derece yaratıcı üslubu, sosyal bilinci ve akıcı anlatımından dola-

yı 1966'da Lübnan Edebiyat Ödülü'nü aldı (Can, 2016:81).

Yukarıda da bahsettiğimiz gibi Gassan Kenefânî daha on iki yaşında iken mülteci durumuna düşmüş ve çeşitli Arap ülkelerinde kaçak olarak yaşamak zorunda kalmıştı. Ricâlung fi's-Şems romanını da Lübnan'da siyasi iktidarın bozulduğu ve resmi evraklar eksikliğinden dolayı evde saklanmak zorunda kaldığı bir dönemde yazılmıştır (Can, 2016:84).

Bu kısa roman yazarın Filistin davasına olan adanmışlığı kadar sanatsal ve siyasi gelişimindeki aşamayı da sergiler. Bu kısa romanda Filistinli gurbetçilerin yaşamlarını yeniden kurma çabalarını buluyoruz. Kuveyt'e giden üç ayı nesilden olan kaçak Filistinlileri konu alır.

O zamanlar Kuveyt, birçok evsiz ve zavallı kimseye geçim vadeden süt ve bal ülkesiydi. Roman kahramanlarını iki gruba ayırmak mümkündür. Birinci grup 1948 yılının trajik olaylarından sonra, yaşadıkları toprakları terk etmek zorunda bırakılan evsiz barksız ve parasız, aşırı sıkıntı çeken Filistinlilerden oluşmaktadır. Bu grupta roman kahramanlarından Ebu Kays, Esâd, Mervân ve Mervân'ın kız kardeşi ve annesini görüyoruz.

İkinci grup, yeni şartlara ayak uydurmuş, mücadeleyi unutmuş ya da unutmaya çalışan ve kendilerine "zengin olma" gibi bir hedef belirleyen kişilerden oluşmaktadır.

Bunlar: Ebû el- Hayzaran, Ebû el-Abd, Esâd ve Mervân'ın babasıdır. Eserin başkahramanlarından biri 1948 yılı olayları öncesi evi, ailesi, pek çok zeytin ağaçlarına sahip olan fakat bir gecede ülkesi dâhil sahip olduğu her şeyi kaybeden Ebû Kays adlı yaşlı bir adamdır. Yıllarca gurbette yaşayan Ebû Kays vatanına kavuşma ümidi ile yanıp tutuşur. Ama yıllar geçtikçe ailesini geçindirmekte epey zorlanan yaşlı adamın ümidi de tükenmektedir. Bazı köylüler iş bulma hayaliyle Kuveyt'e gider. Ebu Kays da, köylüsü Sa'ad'ın ısrarıyla şansını denemek için Kuveyt'e gitmeye karar verir. Romanın diğer kahramanı Esâd isimli otuz yaşında bir adamdır. Çatışmalarda yer alan, gözaltına alınan ve kaçmayı başaran Esâd'ın hayatında yeni bir dönem başlamak üzeredir. Esâd da maddi durumunu düzeltmek için Kuveyt'e gitmeyi hayal eder. Romanın bir başka kahramanı henüz bir çocuktur. Babasının ölümünden sonra ailesini geçindirmek zorunda kalan Mervân, annesi ve kız kardeşine yardım etmek için okulunu bırakır, para kazanmak için Kuveyt'e gitmeyi planlar. O sırada bir takım Filistinlilerin pasaportsuz olarak Basra'dan Kuveyt'e su götüren dev tankerlerde kaçak olarak gittiği söylentileri dolaşmaktadır. Kenefânî'nin çok zaman "Filistinlinin ateşle sınanması"na bir simge olarak ele aldığı çöl, burada bütün çıplaklığıyla verilmektedir. Kenefânî'nin kişilerinin bilincinde çöl geçmişi, geleceği, şimdiki birbirine katarak simgeler. Kamyonun geçtiği yol da "yaşam yolu"nu simgelemiştir. Anlatımındaki yalınlık, kurgusunun özeniyle bu kısa roman Arap yazınının en başarılı örneklerinden biridir (Can, 2016:84).

Romandaki karakterler şunlardır: Bir tanker şoförü olan Ebû'l-Hayzeran, ellili yaşlardaki Abû Kays, genç yaşta olan Mervân, Ebu Kays'ı Kuveyt'e gitmeye ikna eden arkadaşı Esâd, Abû Kays'ın eşi Ummu Kays, kızları Hesna, Ebe Ümmi Ömer, sınır kapısında görevli, işini ağırından alan,

işinden çok sohbet edip çay içen, işini pek de ciddiyetle yapmayan bir karakter Ebû Bekir, Ebû'l-Hayzeran'ın gönül eğlendirdiği iddia edilen kadın Kavkap, Selim Hoca, Ebû'l-Hayzeran'ın patronu Kuveytli patron Hacı Rizâ'dır. Ayrıca romanda yazar, muhtar, imam ve öğretmen karakterleriyle köy kahvesinde sohbet eden taşranın kanat önderlerine olay örgüsünü şekillendiren tipler de vardır.

Güneşteki Adamlar mültecilerin, akıl sınırlarını zorlayan tehlikeli ve bir o kadar da korkunç olan yolculuklarının romanıdır. Bu aynı zamanda politik bilinçten yoksun üç karakterin bireysel olarak hayatlarında bir çıkış yolu aramanın hikâyesidir. Onların bu girişimi, Filistin'den başlar ve boş bir su tankerinin içinde çölün ortasında anlamsız bir ölümle sonuçlanır.

Yazar Ebû l-Hayzerân karakteri üzerinden yalancılığın ve zorbalığın olduğu ortamda bulunmanın bir insanın ahlakına ne tür zararların verdiğini göstermektedir. Ebû'l-Hayzeran'ın bir zamanlar canından çok sevdiği ve uğruna mücadele ederken yara üstüne yara aldığı bir vatanı vardı. Ama hayat onu zamanla herkese karşı acımasız ve umursamaz kılmıştır.

Ebû l-Hayzerân yaptığıın insanların ölümüyle sonuçlanacağına farkındadır ama çıkar uğruna her şeyi yapmaya hazırdır. Bu işe sadece hemşerilerini, düzenbazların eline bırakmak istemediği için giriştiğini savunuyordu.

Romanda Ebû l-Hayzerân, sadece kendi çıkarını düşünen ve zevk peşinde koşan biri olarak tasvir edilmektedir. Öyle ki bu karakter romanın sonunda su tankının içinde havasızlıktan ölen üç kişinin cesedini çöpe atmış, ceplerindeki para ve Mervân'ın saatini bile almıştır (Kenefânî, 2023:73).

İnsanlar çeşitli sebeplerle isteyerek veya istemeyerek göç ederler. Bu da bize dünyanın adaletsiz yönetildiğini ve bölüşümün adli olmadığını gösterir. Bu konu da Kur'an-ı Kerim Maun Süresinde

varlığın adil bölüşümünden ve dağılımından şöyle bahseder:

"Rahmân ve Rahîm olan Allah'ın ismiyle.

1- Gördün mü o dine yalan diyeni?

2- İşte yetimi itip kakan odur!

3- Yoksulu doyurmaya teşvik etmez.

4- Fakat veyl o namaz kılanlara ki,

5- Namazlarında yanılmadırlar.

6- Onlar ki, gösteriş yaparlar.

7- Ve yardımlığı sakınır (zekatı vermezler)"

Maun suresi ayetleri, bir taraftan bu tür davranışlar sergileyenleri kınarken diğer taraftan da gerçek dindarları yetim ve yoksullar gibi himayeye muhtaç olanlara yardım etmeye özendirilmekte; ihtiyaç sahiplerine yardım konusunda başkalarını teşvik etmenin, hatta bunun için hayır kurumları oluşturarak sosyal yardımı daha verimli, düzenli ve sürekli hale getirmenin gereğini vurgulamaktadır. Daha adil bir dünya ve daha adil bir düzen mümkün olup herkesin eşit oy hakkının olduğu bir Birleşmiş Milletler de mümkündür. Yoksa göç olaylarının ardı arkası kesilmeyecektir.

Yazarın tasvir ettiği her olay derin bir anlam taşımaktadır. Örneğin romandaki su tankeri yalnızlığın ve esaretin sembolüdür. Ebû l-Hayzerân ölenlere şöyle seslenir:

"Neden vurmadınız tankerin duvarlarına Neden birşeyşer söylemediniz neden? Çöl, birden yankıyı geri vermeye başlar: Neden vurmadınız tankin duvarlarına, neden yumrukladınız tankin duvarlarını, neden, neden, neden?" (Kenefânî, 2023:73).

Kenefânî bu sorular ile sanki Filistinlilerin daha ne kadar pasif bir şekilde davranacaklarını merak etmektedir. Artık insanların olayların gerçek yüzünü görme vaktinin geldiğini düşünür. Aslında bu cümle ile yazar Filistinlilere pasif olmalarını öğütler.

Romanda tankerin içinde iyi bir yaşam için Kuveyt'e geçmeye çalışan üç karakter ölür. Bu Filistin rüyasının da ölmesidir aslında. Filistin bugün Kenefânî'nin su tankerindeki gibi acı içinde bombalanarak, öldürülerek, işkence edilerek ölmektedir. Yani Filistin genel anlamda açık hava hapisanesine dönüşmüştür.

Kaynakça:

Kenefânî, G. (2022). Güneşteki Adamlar. Çev. Mehmet Hakkı Suçin. İstanbul: Metis Yayınları.

Can, Felek (2016). Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Temel İslam Bilimleri, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Başrollerinde Abdel Rahman Al Rashi ve Thanaa Debsi'nin yer aldığı "The Deceived" filmi <https://www.youtube.com/watch?v=Z-CY19ge1OFI>

"Güneşteki Adamlar mültecilerin, akıl sınırlarını zorlayan tehlikeli ve bir o kadar da korkunç olan yolculuklarının romanıdır."

ORTADOĞU'NUN ÖKSÜZ EVLADI

Mücahit DANABAŞ

İnancımız o ki Filistin halkının düştüğü yerden kalkması elbette ki yakındır. İslam bu topraklarda yükselmeye devam edecektir. Tam bağımsız, başkenti Kudüs olan Filistin de mescidi aksa da milyonlar eşliğinde kıyama duracağımız günleri hasretle beklemekteyiz.

Söze nereden başlanacaksa oradan susulduğu bir döneme girdik. Son günlerde dünya gündemine oturan İsrail-Filistin savaşı diye adlandırılan durum, savaş boyutundan çoktan çıkmış büyük bir soykırıma dönüşmüştür. Zira geçmişten bugüne Filistin, mazlum sivil halkın ezildiği ve hor görüldüğü bir coğrafya halini almıştır. Güçlü olanın haklı sayıldığı, adaletin çıkarlara göre temin edildiği, insanlık suçlarının her türlüşününün meşru sayıldığı korkunç bir düzensizlik hâkim olmuştur bu öksüz coğrafyada. Bu durumu bir Arap milliyetçiliği ya da Filistin meselesi olarak görmek büyük bir düşünce sığılığı olacaktır diye düşünüyorum. Bu bütün din, dil, ırk ve mezhep farklılıklarından sıyrılıp insani bir boyut kazanmalıdır.

Üç farklı dinin ortak olarak bulunduğu bu topraklarda ezilenin hep Müslüman olması bir tesadüften çok daha fazlasıdır. Bunun hiçbir ideolojiye sığar yanı da yoktur. Sosyolojik nezaketten uzak, büyüğün, küçüğün, askerin, sivilin, bebeğin ayrımı yapılmadan katledildiği bu günler orta çağdan kalma günler değil modern çağın ve teknolojinin en son versiyonunun yaşandığı günlerdir.

Oysaki bu durum çağları aşan bir insanlık dramı barındırıyor içinde. Kitaplara kazınan tarihi olayların, uzaya çıkmanın, aya ayak basmanın bir önemi kalmıyor masum bir çocuk ölünce. İnsanlık teknolojiyi geliştirdikçe insani duygularını da kaybeder oluyor zannımca, çünkü her geliştirdikleri bomba daha çok çocuk öldürmeye yarıyor. Buna vesile olan, yardım eden ve taraf tutanlar bunu kendilerine hak olarak görüyorlar. “Demir kubbe”nin altında ahlaki, manevi ve insani duygularını öldüren İsrail bir gün mutlak hesap vereceğini hiç mi düşünmüyor? Şüphesiz ki o gün, yaptıkları zulümlerden daha çetin olacaktır. İnsanlık maskesini süs

diye takanların yüzüzlükleriyle karşı karşıya kaldıkları bu günlerde sözüm ona dünya liderliğine soyunmuş bazı küstahlar ayan beyan soykırımı meşru gösterme gafletine kapılmışlardır. Dünyadaki en büyük mahkeme olan vicdan, hakikati temin edemez olmuştur. Bulaşıcı bir hastalık gibi birçok kişide vicdansızlık vuku bulmuştur. Adalet ve merhamete kör bireyler peydah olmuştur meydanlarda. Bu onursuz leke insana bir yapıştı mı iki cihanda da yakasını bırakmaz. Elbette ki herkesin aynı olmasını beklemek imkânsız olacaktır. Fakat öyle bir elek ki bu, iyiler un gibi elenip kötüler gün yüzü gibi meydana çıkmıştır.

Bütün dünya olarak aynı paydada buluşmak maalesef ki ütopyik olacaktır ancak ortak bir tepki takınmak bütün insanlığın boynuna borçtur. Dünyada bir ayağı zaten sallanan adalet terazisinin eğriyi tartmaktan kullanılamaz hale geldiği bu günlerde merhameti şiar edinen her birey bir meşale gibi parlamaktadır. Sınama sahnesinden kesitler izler gibi eline mendil tutuşturulan insanlar günlerdir ek-

ran karşısında timsah gözyaşları dökerken dünyayı pişman olacak kadar tanıyamadan ölen çocukları seyrediyorlar.

Halbuki bir çocuğun saçının teline zarar geldi mi bütün bir insanlık olarak üzölmeliyiz. Bir çocuğun canı yandı mı bu acı evrensel olmalı. Her geçen gün yavaş yavaş içlerinde barındırdıkları merhameti, sevgiyi, kini ve nefreti ölen o masum çocuklarla beraber farkında olmadan toprağa gömüyorlar tepkisiz kalan insanlar. Bu süreçte biz halklara düşen en büyük görevlerden biri alışmanın adet olduğu bir dünyada gardımızı asla düşürmemek olacaktır. Bebeklerin, çocukların ve mazlum insanların vahşice katledilmesi kabul edilemez bir durumken buna alışmak en büyük gaffet olur. “Azdan çok olur” tabiri ile birer damla olan bizler sel olup nerede bir haksızlık varsa oraya doğru akmalıyız. İnsanlığın yegâne gayesi merhameti dünya üzerinde sabit kılmak değilse nedir? Bunca yaşamak, var oluş mücadelesi, toplumsal halkların kardeşliği gibi sözden ileri gidemeyen felsefi akımlar şimdiye kadar

kaç çocuğa nefes olabildi? Dünya üzerinde kendini aydın ve çağdaş diye tanımlayanlar suskunluklarıyla kaybettikleri bu vasıflarını nasıl yerine koyacaklar?

Bir yazar olarak olaylara objektif yaklaştığımda görüyorum ki dünya üzerinde herhangi bir kelam bu acıyı anlatmakta noksan kalacaktır. Bugüne kadar yaşanan bunca yerinden etme, alıkoyma, kutsala saldırma gibi zalimane birçok olaya şahitlik etmişken demek istediğim herkes kendi vicdan mahkemesinde kendini yargılarsa en azından ne olduğumuzun farkına varırız; zalimi destekleyen mi, mazlumun tarafında olan mı? Eli kalem tutan şairler, yazarlar artık sözünün yanında sesini de yükseltmeli mesela. Rahmetli Cahit Zarifoğlu'nun da dediği gibi “Şair aşka boğun eğer zulme değil.” Ne yapacağımıza bir örnek verecek olursak asırlar öncesinden efendimiz (s.a.v)'in Benî Nadîr savaşında yapmış olduğu stratejik hamleyi örnek gösterebiliriz. Bu savaşta Yahudiler abluka altına alınmış fakat uzun süre teslim olmamışlardı. Efendimiz (s.a.v) Yahudilere ait

hurma ağaçlarının kesilmesi emrini verdikten sonra Yahudiler mallarının gittiğini görünce teslim olmuşlardı. Buradan hareketle fitratı değişmeyen Yahudilerin bugün de mallarına düşkün olduğu aşikardır. Bireyselden topluma yayılarak dalga halinde bir boykot eylemi bugün yapılabilecek en etkili yöntemlerden biri olacaktır. Birlikten kuvvet doğar şiarının en somut örneği bu değil midir? Hiçbir şey yapamadığını düşünenin dahi kalbinden bu-

ğuz ederek tarafını ortaya koyması vicdanı hür bir birey olduğunu gösterir.

Günümüz çağında pek çok imkana ve erişime sahip olan bizler tepkimizi ortaya koymak için daha fazla bir sebep beklememeliyiz. Bugün yaklaşık iki milyar olduğu söylenen İslam dünyası da artık somut bir adım atmalıdır. Dünyanın ücrasında olan herhangi bir gayrimüslim elinde Filistin bayrağıyla onurlu bir duruş sergilerken bizle-

rin vurdumduymaz olması kabul edilebilir değildir. İslam dünyası olarak birbirimize sıkı sıkıya kenetlenmenin ve bu konuda net bir tavır sergilemenin tam da zamanı olduğu net bir şekilde ortadadır.

Ve son olarak tarafsız olduğunu iddia eden bireyler ya da devletler hainliğe hep bir adım daha yakın olmuşlardır. İncamız o ki Filistin halkının düştüğü yerden kalkması elbette ki yakındır. İslam bu topraklarda yükselmeye devam

edecektir. Tam bağımsız, başkenti Kudüs olan Filistin'de Mescid-i Aksa'da milyonlar eşliğinde kıyama duracağımız günleri hasretle beklemekteyiz. Bu olaylardan sonra kendi kanaatimce şunu görmüş oldum: İslam hakimiyetinin kısıtlandığı bu topraklarda her kim olursa olsun barışa hasret yaşayacaktır buna yaşamak denirse.

İKİ ŞİİR

SULH GONCASI

Uyan ey insanlık barışa uyan
Baskı zulüm sömürüye olma yan
İzzetle bezenip barışla boyan
Zulmete koklatma tenini asla
Uyan ey insanlık barışa uyan

Barış filizlensin yer gök dağ dere
Kan gözyaşı yüklemeyin dizlere
Tebessüm ekelim mazlum gözlere
Zulmete koklatma tenini asla
Uyan ey insanlık barışa uyan

Babamız âdemdir kardeşiz ama
Karanlığın pençesini okşama
Musikini gözyaşına harcama
Zulmete koklatma tenini asla
Uyan ey insanlık barışa uyan

Barış yazar İncil Tevrat Kuran'a
Eylemeyin gönülleri virane
"Yurtta Sulh Cihanda..." duyur cihana
Zulmete koklatma tenini asla
Uyan ey insanlık barışa uyan

Sulh bezeyip gülümseyin açsın tan
Mezalime uğramasın hiçbir can
Filistin Çeçenya Keşmir Türkistan
Zulmete koklatma tenini asla
Uyan ey insanlık barışa uyan

Ateş söner mevsim güler taş erir
Tüm inançlar hoşgörüyüyle dem verir
Medeniyet sulh bağında yeşerir
Zulmete koklatma tenini asla
Uyan ey insanlık barışa uyan

Sulh goncası hissiyatın büyüü
Cennet kokar tüm ruhlarda sulh süsü
Sulh olmalı insanlığın öyküsü
Zulmete koklatma tenini asla
Uyan ey insanlık barışa uyan

Bebekler ölmesin yürekler hüzün
Gülünce güzelsin gülsün hep yüzün
Ciğerler dağlandı yine bu güzün
Zulmete koklatma tenini asla
Uyan ey insanlık barışa uyan

Masum kimdir zalim kimdir ayırın
Engel olun zulme yoksa duyurun
Harcı şefkat olan bir dünya kurun
Zulmete koklatma tenini asla
Uyan ey insanlık barışa uyan

Barış yorgun kem dillere t/ür oldu
İzimlerden şu insanlık yoruldu
Mazlum kisvesinde zulmetkâr oldu
Zulmete koklatma tenini asla
Uyan ey insanlık barışa uyan

Barış dedik ise zalime oktur
Hakk'ın hatrı için savaşmak haktır
Zafer hak değilse kazanan yoktur
Zulmete koklatma tenini asla
Uyan ey insanlık barışa uyan

Cengaverler barış yazar mor dağa
Savaş değil sulh ekelim toprağa
Sulh yaraşır tene dile dudağa
Zulmete koklatma tenini asla
Uyan ey insanlık barışa uyan

KINA/MA TEŞKİLATI

Bedduayla avunduk bağırarak mı bedava
Biz hep böyle savunduk böyle miydi bu dava
En azından üzülsük yüzler kızarmaz saha
Susun Gazze ölüyor böğ/ürmeyin bir daha

Haçlı baykuş gagası ötüşleri alevden
Siyonizm'in tutsağı fişkırıyor her evden

Cesetler kamyon kamyon kucağında bebekler
Yanıyor kıblegâhı ehl-i iman ne bekler

Ey siz İslam dünyası şatafatlar cilalar
Şer güçler bir/leştiler vahşetler istilalar

Aklınız mı kamaştı şuurunuz sizde mi
Kalbinize bakınız göğüslerinizde mi

İttihâd-ı İslâm kim, çözüünüz müşkülâtı
Bu mu İslam Birliği "kına/ma teşkilatı"

Ömer Ekinci MİCİNGİRT

PAS

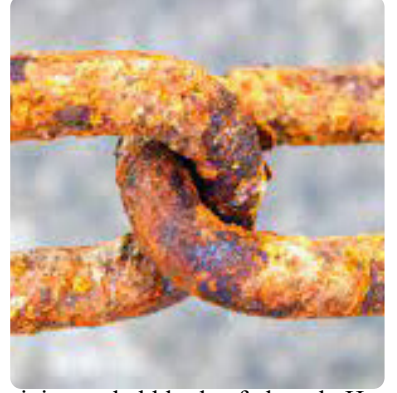
Eda TOSUN

Dokunup sevdi yaralarını. Dil-lendirmede bir şiir yahut bir ro-manda. Dinlendirdi sine denen yurtta. Bir kapı yaptı suslardan, bir pencere açtı yutkunmaktan. Biraz yalnızlık yardım etti, biraz çare-sizlik, biraz annesinin rafa dizdiği reçel kavanozları. Acıyı saklamış o da, minnacık kavanoz kapağının altında. Çıra gibi yanarsa insan, ya-rasından bakıyordu dünyaya veya postacılar. Çünkü her gelecek mektup, ölmediğini ispat edecek belki de tek kanıt. Can bu! Yara or-tada olsa da, yâr orada duruyordu. Gizli sanık...

Sevgiliden uzanan kolyenin ipi-ne de böyle sarılmıştı. Ondan gel-miş, nasıl sahip çıkılmazdı! Kanlı canlı bir parçasıydı artık. Kim inanırdı ki, kaç kavuşmak saklı, kaç kucaklaşma, kaç bütün olma! Diz kırmaksa ruhun önünde, başka nasıl anlatılırdı? Mümkün olsaydı eğer, kokusundan bir iğde ağacı, sesinden çilek ve öyle yeşil, öyle kırmızı, yapardı. Saçının her bir teline birer yıldız asardı. Sahi, kim saydı boynundaki ben'leri? Peki ya saçlarında kaç beyaz tel vardı? Yâr sevdasını sinesine basan, acıya sırtını yaslardı. Deniz nasıl kaynar

içinde, yağmur nasıl verilir ateşe, otur ondan dinle...

Vardı yeşile çalan yollar, vardı maviye bakan dalgalar, tuza ne çok müptela bu yaralar. Gidip bir avuç kül bulamıyor, kalıyor kabuğun al-tında. Elemi unutan insan da ola-madı, geçip gitmedi de yanından bir gölge gibi, yalnızlık. Tam içine düş-tüm derken serabın, hasretin boğazı-na dayandı. Sonra dağılan parçaları bile bulamadı. "Görestim" diyordu sessizce, çengelli iğneler batıyordu eline, yüzüne. Yüzü ki, dağların ete-ğinde yanan güvenmiş, karlara ne çok güvenmiş. Suyun altında nefes-

sini tutan balıklardan farkı yok. Ha-lıda gezen karıncadan da. Feri geri çekilmiş bu dünyada, bir pasmış meğer kavanozun kapağında.

GAZZE'NİN HASRETİ

bekliyorum
bir gün çıkar gelirsin diye
elini verirsin ellerime
gül toplamaya çıkarız seninle
güneşi yansıtarak gözlerine
seslenirim
muştuyla gelen seher yeline
mavi rengi çalarım senin için
üç kıta üç deniz
dolaşırım
seni tanısnlar diye
kimliğimi ele vermemem gerekiyor
oysa
zabıtlardan öğrenirim sonra
kaçı kaç kuruşluk sevginin
kaç kuruşa verildiğine
şahit olurum
gözü kanlı olana beyaz duvak giydirildiğini
barış güvercinleri uçurtup
bulutların sevindirildiğini
görürüm
bütün bir aşkların
firdevsdekileri kışkandırıp
mecnunları ağlatarak

yapay döllenmeyle büyütüldüğünü
bilirim.
göz yaşıyla yoğrulan bakışlarını
boğazına dizilen kelimelerle
yutkunurum
sapan tutan elinle
taşlarım nefsimi
sonra
dağ gibi cesur yüreğinde
kaybolurum
sözlerin yankılanır coğrafyalarda
kan tutan sokakların ıssızlığında
hıçkırıklarını duyar
seni seyredenlere
tutulan nutkunu götürürüm.
bilirim
söylenecek söz üstüne söz olduğunu
her şeyin ötesinde bir ben olduğunu
sevdaların ötesinde bir seveda olduğunu
mağfiret ikliminde bir merhamet olduğunu
kaderin üstünde bir kader olduğunu
bilirim.

Murat SERİM

GÜNAH KEÇİSİ

Hasan AKMAN

Kurban ritüelleri tarihte ve günümüzde farklı coğrafyalarda, farklı tarihlerde görülmektedir. İnsan kurban eden kavimler olsa da çoğunlukla kurban olarak hayvanlar seçilmiştir. Kurban ritüelleri ve hayvanlarla yapılan festivaller; Tanrıya yakınlaşmak, şükran göstermek, günahlara kefarete, ataları anma veya bazen güç gösterisi olarak yapılmaktadır. Bu yazıda farklı zaman dilimlerinde ve günümüzde, farklı coğrafyalarda uygulanan ritüellerin bazılarını bakacağız.

Eski Ahit'teki Kefaret Günü ayinlerinden Yahudi Kavminin günahları simgesel olarak bir erkek keçiye yüklenir. Bu keçi kurayla seçilir. Azazel adlı kötü ruhu yatıştırmak ve Yahudi kavmini günahlardan arındırmak için Kudüs dışında bir uçurumdan aşağı atılırdı.

Antik Yunan'da kurbanlar genelde insanlardan seçilirdi. İlk kurban, inanca göre Truva savaşında verilmiştir. Agamemnon önderliğinde büyük bir ordu hazırlanarak Truva'ya gidilmek üzere hazırlanıldığında gemilerin yelkenleri bir türlü rüzgarla şişmez ve ordu ilerleyemez. Tanrılar, Agamemnon'un kızının kurban edilmesini isterler. Bunun üzerine genç kız kurban edilir ve tanrılar ihtiyaç duyulan rüzgarı büyük orduya verir. Ordu böylece Truva'ya varır. Euripides'in İphigenia Aulis'te adlı trajedisinde de ele alınan bu olayın mitolojik öyküsü ise Agamemnon'un tanrıça Artemis'in kutsal geyiklerinden birini yanlışlıkla öldürerek

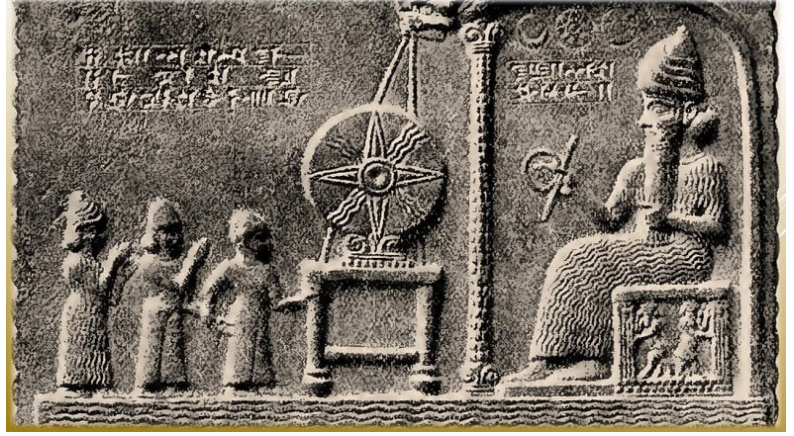
tanrıçayı kızdırmasından ötürü Artemis'in rüzgarı onlara vermemesi şeklindedir.

Sümerler için kurban ritüelleri çok önemliydi ve bir zorunluluktaki. Bunu çok önemseyen Sümerler, süslü tapınaklarda, belirli zamanlarda, güneşe, aya, Venüs'e gösterişli kurban ritüelleri düzenlerlerdi. Onlar için kan akıtmak önemliydi. Bunun için de bir sığırın sağ bacağı ve iç organları tercih edilirdi. Hayvanın geri kalanı ise insanlara dağıtılırdı. Kurbanları rahipler Ziggurat adlı tapınakta keserdi. Hayvanların insanlar için var olduğunu düşündüklerinden hayvanları kurban ederlerdi. Aynı zamanda tapınaklarda tanrılar için ekme, şarap, tereyağı, bal, tuz gibi malzemeleri tanrı sembollerinin önüne koymuşlardı.

Antik Mısır'da hem insan hem hayvan kurban ritüellerine rastlanır. Kurban zamanlarında domuz ya da boğa kesilirdi. Başka zamanlarda domuz eti yenmezdi. Boğanın eti ise 14 parçaya ayrılarak dağıtılırdı ve yenirdi. Osiris kutsal bir boğa olarak görüldüğü için kesilen boğanın yerine yenisi koyulurdu.

Kurban seçilen insanlar ise Nil nehrine bırakılırdı. Bu insanlar muhakkak masum olmalıydı. Bbu nedenle kadın ve çocuklardan seçilirdi. Yakılarak kurban edilen insanlar da vardı ve genellikle çocuklardı.

Aztekler ve Mayalar özellikle Venüs'ten korkmuşlar ve onun gazabından korunmak için insan kurban etmişlerdir. Mayalar'da

genelde esirlerden seçilen kişiye bir sene boyunca çok iyi bakılır, her istekleri yerine getirilirdi. Boyunlarına pamuktan bir ip bağlanır ve sürekli beslenirdi. Kurban zamanı geldiğinde kişinin kalbi din insanı tarafından çıkarılırdı. Rahip kalbin üzerine elini koyup dua eder ve halkı kutsardı.

Aztek'ler aynı şekilde ya bir köle ya da yeni doğmuş bir bebeği kurban ederlerdi. Bazen kurbanın derisi yüzülür ve oradaki birisi tarafından giyilirdi. Tanrıların ekme paylaştıklarına inandıkları için kurban etlerini hamura katar ve tapınan kişilerce yenirdi.

Türklerde en sık yapılan ritüel, ölen kişinin atının da öldürülmesiydi. Böylece öte alemde atıyla seyahat edebilecekti. Ayrıca boğa, öküz, keçi gibi hayvanlar da kurban edilirdi. Başına balyoz darbesi vurularak kurban edilir, ölen hayvanın başı sırığa takılarak

yerden yükseğe konulurdu. Ölen hayvanın yanına ekme konulur ve ruhunun bu ekmeğe geçtiğine inanılırdı. Kurban sahibi ve ailesi bu ekmeği yediğinde kendilerine uğur getireceğine inanılırdı. Dağa tapan Türklerde dağ ruhlarına kırsakların kanları sunulurdu.

SAVAŞIN ÇOCUKLARI

zulmün acıttığı
serçe ürkeği yüreğinle
sen oyun sanırdın misketleri
bak mahalle başına
şimdi saklambaca çevrildi
bütün oyunlar
keşke hep ebe kalsan
siz savaşın çocukları
bitmeyen kavgaların
masum tarafları
soğuk betonlar arasında

sessiz çığlıkları
evcilik oyunuydu sanki
yıkılmıştı evleri düşleri
ondan donuk bakışları
arkadaşlarını saklandı sandı
saklandıkları yerden çıkmadı
kimse ses vermedi sesine
anlamadığı bir ses vardı
siren sesleri
oyuncağı bozuldu zannetti
öyle değil çocuk
kumandanı öcüler aldı...

ÜÇ ŞİİR

GAZZE

Yüreğimin ortasında yangın
Dışım buz
Yerleşkesi tarumar
Nereye dokunsam
Kütle kütle kuz

CAN KUDÜS

Ağlama Kudüs
Karalar bağlama
Timsah gözyaşı döken
Duvarlara inat
Masum damlalar boşa akmaz
Mescid-i Aksa şahit
Yıllardır sahipsiz kalmadın
Yine çıkacaktır bir yiğit...

Selma ERDEM DURMUŞ

HASBİHAL

Fatih BAYHAN

FİLİSTİN'İN YANINDAYIZ!

Terör ve soykırım devleti İsrail 75 yıllık geleneğini sürdürüyor. Siyonist terörün kurumsal temsilcisi, kendisine hamilik yapan devletlerin gözetiminde Gazze'yi ateşe veriyor. İnsanlık dışı bu sürece seyirci kalamazdık. Bu amaçla, fikir, sanat ve edebiyat insanlarımızın hassasiyetini sayfalarımıza taşıdık. İnsanlık suçu işleyen İsrail'i, ona farklı şekillerde destek veren uluslar arası güçleri, onunla her türlü olumlu ilişki içinde olan her türlü yapıyı tel'in ediyoruz.

Sözümü bir şairimizin Filistinli çocuklar için yazdığı "Taş Çocukları" başlıklı dizelerle tamamlamak istiyorum:

Nicedir kendimi hayatî bir role hazırlıyorum.

Filistin'in "Taş Çocukları"nı temsil etmeye hazırlanıyorum.

Gözümde onlar...

Gözümde bir dev onlar:
Onların evlerden sokaklara dalışı...
Onların taş toplayışı...
Taşları biteviye fırlatışları
Taşların siyonist kafa taslarında
Taşların siyonist tanklarında
Parıldayışı, patlayışı, flaşı...

Filistin'in "Taş Çocukları"nın ruhu
Bir milletin dirilişine söylev
Aziz bir direnişin epopesi
Fethedici bir eylem
Bakir zamanlardan bir şafak
Galip zamanların gün ortası...

Taş çocuklarla Filistin'de
Terör şirketlerini taşıyoruz
Siyonizmi taşıyoruz
İsrail'i taşıyoruz
Amerika seni taşıyoruz
Birleşmiş Milletlerin hamiliğini
Avrupa Birliği kirliliği
Filistin'de taş çocuklarla

Taşıyoruz işbirlikçilerin alçaklığını
Mahmut Abbas ihanetini
Mısır, Suriye, Ürdün, Lübnan, Suudi
Ve Türkiye'deki benzerlerini taşıyoruz
Taş çocuklarla Filistin'de

Orada, "Taş Çocukları"nın yanında
Filistin'in "küçük generalleri"
İslâm'ın en büyük mücahitleri
...ile birlikte,
Ben taş temsilcisiyim...

Değil taş temsilcisi bir taş tam tamına
Her yerim taş bütün kimliğim
Ellerim taştan et ve kemik
Ceplerim taş kumaşlardan kefenler
Kefenler taş içinde
Bin bir taş bebek kefen bedenim

Kalbim bir dağın eriyişi
Bir şahitliğin şahadete eriyişi...

PARALİAN

Güneşin mızrağıyla delindi gece,
İçimde uyuyan bir dev var
Solukları vuruyor gergin tenime.
Bir demir misali serteliyorum
Büyüyorum

Safirden bir ırmakta yüzdüm,
Geçen zamana şaşırıyorum
Belki biraz hüznün
Belki de umut
Yaşıyorum

Zeytin çekirdeğine hayretim
Ölümden can içre yükselen ürperişim.
Yıkık betonlar içinde onunla dans edişim.
Ruha sınıksız sarılırken
Kanı kurumuş bedenlerde ki o solukluğa

Zemheri düş kırıklıklarını emanet edişim
Yarını sökmedi içimde
Yarın ki
Benim
Şu ciğerimden çıkan,

Özgürlüğün türküsüdür,
Dağları delen,
Ovaları yerle bir eden,
Yaşamın ölüme öykünüşüdür,

Dizginlenme o zaman zümrüdi rüzgar,
Kanımdan al tohumlarını,
Ulaş uç denizin diyarına,
Ulaş iç denizin longozunda susayana,
Ulaş mana yetimlerinin selamıyla
Çünkü yarın var,

Yar var,
Yaran var,
Ağyar var,
Bir koza içinde saklı
O insan var...
İnsan var..
Var.

Muhammed Sami MERCİMEK

GAZZE VE KÖTÜLÜK PROBLEMİ

Sümeyye KARAASLAN

Kötülük zirvesini yaşarken eş zamanlı olarak iyilik, cesaret, menfaatlerin kaybı pahasına iyiden yana saf tutmak, kararlılık ve dahi ümidin Gazze üzerinden yükselerek tüm dünya halklarına dalga dalga yayıldığına şahitlik ediyoruz.

İbni Sina iyilik ve kötülük meselesini varlık ve yokluk kavramlarıyla anlamak istemiş. İyiliğin tüm varlık aleminde süreklilik arz ettiğini, bir varlığı olduğunu kabul ettiği teorisinde kötülüğün kendi başına bir varlığı olmadığını, kötülük fenomeninin iyiliğin yokluğu ile tanımlanabileceğini ileri sürmüştür. Ona göre iyilik esastır, kötülük geçicidir, iyilik cevherdir, kötülük ârazdir, dolayısıyla bir varlık teşkil etmez, gelir ve geçer. Kesret teorisine kötülüğün iyiliğin çokluğuna nazaran azlığına dikkat çeker. İbni Sina buna sağlıklı olduğumuz gün sayısının hasta olduğumuz gün sa-

yısından nicelik bakımından daha fazla olduğu örneğini verir. Bu nedenle sağlıklı olduğumuz günleri değil hasta olduğumuz günleri sayarız, aklımızda tutarız.

Hukuk terminolojisinde, Mecelle kanununda buna benzer bir yaklaşımla "Eşya ibaha üzerine kuruludur." temel esası mevcuttur. Yani aslında her şey iyi, temiz ve mübahdır. Kötü, eksik olan ve mübah olmayanlar azınlıkta ve arızidir.

Bugün İsrail-Gazze özelinde yaşanan meseleyi bu perspektiften ele aldığımızda İbni Sina'nın teorisine örtüştüğünü görürüz. Tüm

dünyanın gözleri önünde cereyan eden bir hadise sonuçları bakımından çok ibretlik ve çok umut verici.

Kötülük zirvesini yaşarken eş zamanlı olarak iyilik, cesaret, menfaatlerin kaybı pahasına iyiden yana saf tutmak, kararlılık ve dahi ümidin Gazze üzerinden yükselerek tüm dünya halklarına dalga dalga yayıldığına şahitlik ediyoruz. İyiliğin yokluğu ile cezalandırılmış bir topluluk kötülük içinde çürürken yaptıklarıyla farkında olmadan iyiliğin varlığını, çoğalmasını resmen garantiye alıyor.

Bugün gücü elinde bulunduranların geçici üstünlüğü kötülüğün daha baskın ve egemen olduğu yanılsamasına sebep olsa da ennihayetinde milyonların etnik köken, din, dil, coğrafya fark etmeksizin nasıl iyi ve doğru olandan yana olduğu gerçeğinin üstünü kapatamıyor.

2,5 milyon insanın daha çok dini kimliklerini yok etmeye niyet etmiş bir cani zihniyet ve onun karşısında belki tarihteki en onurlu, en erdemli, en cesur, en kararlı duruşu kadını, erkeği, çocuğu, genç ve yaşlısıyla sergileyen peygamber

SEBİLÜRREŞAD®

السَّبِيلُ الرَّشَادُ
سنة ١٤٤٤ هـ

Kasım-2023

ahlakına sahip Gazzeliler dünyanın farklı yerlerindeki kişilerin bu dini, kitabını, inanç esaslarını öğrenmesine vesile oluyor. Bu durum "Hani inkar edenler, seni tutuklamak veya öldürmek veya (yurdundan) çıkarmak için tuzak kuruyorlardı. Onlar (sana) tuzak kurarken Allah da (onlara) tuzak kuruyordu. Çünkü Allah tuzak kuranların en hayırlısıdır." (8/30) ayetini hatırlatıyor.

Özellikle refahın, ekonomik standartların yüksek olduğu ve konforun etkisiyle apolitize edilmiş, kitlesel reaksiyonunu kaybetmiş toplumların kendi yöneticilerini belki ilk defa bu kadar yüksek sesle, cesaretle, istikrarla sorgulamalarını ve onlara hesap sormalarını sağladı.

Daha pek çok hayra vesile olacağına inandığımız bu süreç zalimin aleyhine, mazlumun lehine sonuçlanacak ve belki hem dünya yönetimleri açısından, hem toplumsal ahlaki değerlerin yeniden kurulması bakımından iyiliğin güçlenerek kötülüğün zaten varolmayan doğasının açığa çıkmasına izin vermeyecek.

Video linki: <https://www.instagram.com/reel/CzUAjbQr7uF/?igshid=MTc4MmM1YmI2Ng%3D%3D>

<https://www.aa.com.tr/tr/dunya/dedesi-israilin-kurucularindan-olan-israilli-aktivist-miko-peled-aaya-konustu/3060130>

KAYIP RUHUN PORTAKAL KOKUSU

Neşesi kırık bir mevsim dolaşır gözlerimde
Nereye bakarsa akıtır denizlerini
Yudumlar dolandır ıssızca koynunda
Sesinde uyurken dalgalar

Gemiler çarpışır dudaklarında
Kimsesiz kelimeler yırtılır
Sessizlik zülfikar olmuş
Delip geçmiş yansımaları

Kaybolmuş ruhunun portakal kokusu
Kireç tutmuş yaprakları sarar gün ışığım
Yerden alıp arşa bırakmışım düşlerimi
Leblebi tozundan kum tanesi rüzgarı

Çocukluğumun sevecen dalgasıyla
Kartpostallarla sarılı ağaç dallarını kırarsan
Yıkılır kumdan ellerim
Yıkanır tüm geçmiş parmak izlerim

İlerledikçe iz bırakır ıslak saçlarım
Tersten esen rüzgar düzeltiyor tüm hataları
Üstüme düşen yağmur damlaları bozuyor düzeni
Rüzgarın parmak uçları sevindirir gökkuşağını

Dilinde bir melodiyle selam verir
Yedi tepe aşmış poyraz
Bırakıyor ardında güneşi
Suskunluğunu özlemiş yağmurlar

Güne baktığında uzandığını gör bulutların
O zaman siner ruhuna
Geçmişten gelen portakal kokusu

Zeynep Rana SAVAŞ